ЭХЭ ОРОНОО СУУРХУУЛҺАН ЭРЭЛХЭГ ХҮБҮҮД— ДРИЯН НИКОЛАЕВ, ПАВЕЛ ПОПОВИЧТО АЛДАР СОЛО!

ҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

СС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 191 (9946) | 1962 оной августын 14, вторник | Сэн 2 мүнгэн

АСС-ай ДЭЭСЭЛ

„ВОСТОК-4" ГЭЖЭ ОНГОСО НИИДЭЛГЭДЭ ГАРАНХАЙ

улинай «Восток-4» гэжэ онгосо 1962 устын 12-то Москвагай сагаар 11 час ада Советскэ Союзда табигдажа, тойрон дабшаха замда гаргагдаба. ок-4» гэжэ онгосые Советскэ Союзай лётчик-космонавт подполковник нүел Романович Попович жолоодоно.

аһан зорилгонуудай ёһоор үсэгэлдэр й августын 11-дэ табигдаһан замбуу-Восток-3» гэжэ онгосын ниидэжэ яба-«Восток-4» гэжэ онгосо табигдаа. Со-Союзай эрхэтэд нүхэд Андриян Гри-Николаевай, Павел Романович По-жолоододог «Восток-3» болон «Вос-эжэ замбуулинай советскэ хоёр онго-уулинай дайда соо нэгэн доро ниидэ-на.

онгосын хоорондо сэхэ холбоо тог-лётчик-космонавтнуудай ажал хүдэл-гааруулжа ябуулха, хүнэй бэедэ зам-й нэгэн адли эрхэ байдалай ямараар эг байһые шалгаха арга боломжо-ай туршалгын мэдээнүүдые абаха зо-замбуулинай хоёр онгосо хоорондоо у замуудта гаргагдаа. Даб дээрэхи й ёһоор, «Восток-4» гэжэ онгосо урид лдаһанда дүтэрхы замаар ниидэжэ Тэрэ 88,5 минутын турша соо Газарые тойрожо, тэрэнэй нюрууһаа эгээн дүтэнь (перигей) 180 километртэ, эгээн холонь (апогей) 254 километртэ, экваторһаа 65 градус тухай һөөлжүүгээр ниидэнэ. Онгосонууд бэе бэеһээ тиимэ холо бэшэ зайда ниидэхэдээ, хоорондоо радио холбоо байгуулаа.

20.006 болон 143,625 мегагерцын частота дээрэ өөрынгөө дамжуулгануудые хэдэг «Восток-4» онгосын космонавттай газар дээрэхи станцинууд хоёр талын радиохолбоо барисаа байгуулаа.

Онгосо дээрэ 19,990 мегагерцын частота дээрэ хүдэлдэг «Сигнал» гэжэ передатчик тодхогдонхой.

Нүхэд Николаев болон Попович гэмгүй һайнууд ябана.

Замбуулинай «Восток-3» болон «Восток-4» онгосонууд дээрэ тодхогдоһон бүхы оньһото түхеэрэлгэнүүд һайнаар хүдэлнэ. Советскэ Союзай эрхэтэд нүхэд Андриян Григорьевич Николаев, Павел Романович Поповичой жолоододог Советскэ «Восток-3», «Восток-4» хоёр онгосо замбуулинай дайдые шэнжэлхэ түсэбөөр анха түрүүнээ нэгэн доро суг ниидэжэ ябана.

Н. С. Хрущев космонавт А. Г. Николаевтай радиотелефоноор хөөрэлдэнэ, тэрэнэй ажаллахыень телевиденеэр ажаглан харана

ЯЛТА, августын 11. **(ТАСС-ай тусхай корр.)** «Восток-3» гэжэ совет одон онгосын газар дэлхэйе дүрбэдэхеэ тойрожо, Советскэ Союзай газар дээгүүр ниидэжэ гарахадань, захагүй замбуулин руу ниидэжэ баатарлиг габьяа гаргажа ябаһан космонавт А. Г. Николаевтай Никита Сергеевич Хрущев радиотелефоноор хөөрэлдэбэ.

Энэ хөөрэлдөөнэй урда тээхэнэ «Восток-3» онгосоһоо абтаһан телеграмма Н. С. Хрущевто барюулагдаһан байгаа. Телеграмма соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Восток-3» одон онгосын ниидэлгэ амжалтатайгаар ябажа байна гэжэ КПСС-эй ЦК-да, Советскэ Правительствада, Никита Сергеевич Хрущевто элидхэнэб. Одон онгосын бүхы системэ ямаршьегүй һайнаар хүдэлнэ, совет арадта үнэн зүрхэнэй амар мэндые хүргэхыетнай гуйнаб. Совет космонавт Николаев».

«Восток-3» одон онгосын ниидэхэһээ бүри урда тээ тогтоогдоһон саг соогоо Никита Сергеевич Хрущев телефоной трубка абаба. Манай Эхэ ороной алдарта хүбүүнэй, үшөө нэгэ баатар космонавт Андриян Григорьевич Николаевай хэлэхэ абяаень дуулаба. Мүшэтэ замбуулинаар айхабтар түргэн скоростёор ниидэжэ ябаһан космонавт газар дэлхэйтэй телефоноор хөөрэлдэнэ, Никита Сергеевич летчик-космонавтые ехэ анхаралтайгаар шагнана, зал соо байлсаһан эрдэмтэдэй, инженернүүдэй, технигүүдэй, хүдэлмэришэдэй түлөөлэгшэд баяр баясхалангаар дүүрэнги байба. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Нэгэдэхи Секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Хрущевой совет арадай үмэнэһөө, Коммунистическэ партиин үмэнэһөө «замбуулинай аха дүүнэрэй үшөө нэгэн», түрүүшын космонавтнууд Юрий Алексеевич Гагарин ба Герман Степанович Титовой ёһото нүхэрые амаршалан байха үедэнь, телефоной аппарадай хажууда эдэ хэдыхэн минута соо байлсаһан хүнүүд сэдьхэлээ хүдэлгэн, баяр баясхалангаар билтаран байба.

— Би таниие һайн дууланаб, нүхэр Николаев, — гэжэ Никита Сергеевич хэлэнэ. — **Бэеынтнай һайн ябаһанда ехээр баярланаб. Намайе дуулана гүт?**

Андриян Григорьевич иигэжэ харюусана:

— «Восток-3» замбуулинай онгосын командир совет космонавт майор Николаев элидхэнэ. Табан час тухай ниидэгдэжэ ябана, бэеымни шэнжэ тамир эрхим һайн. Онгосын бүхы системэнүүд тон һайнаар хүдэлнэ.

Никита Сергеевич Хрущев космонавтда иигэжэ хэлэнэ:

—Бэеынтнай һайн ябаһанда ехэ баяртайб. Бүхы аппаратурынь һаадгүй хүдэлжэ ябаһаниинь һайн байна. Иимэ түүхэтэ ниидэлгэ хэжэ, баатар габьяа гаргаат, гаргажа-

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

Космонавт А. Г. Николаевай ниидэхынгээ урда тээ хэһэн мэдүүлгэ

тэ нүхэдүүд! Минии Өөһэдынгөө нүхэдые автнууд Юрий Гагаман Титовые мүшэтэ ин тээшэ түрүүшын аяхан лэ үдэшөө һэм, р замбуулин түби руу айхабтар ехэ найдамда тудаад байна.

найдабари үзүүлһэн-Ленинскэ Центральна Комитедтэ, Советскэ правительствада үнэн зүрхэнэй баяр хүргөөд, энэ хүндэтэ даабарие һайнаар дүүргэхын тулада бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм ухаагаа зорюулхаб. Минии нүхэдэй түрүүшын замбуулин түбиин ниидэлгэнүүд хадаа бүхы хүн түрэлтэниие баясуулаа, Коммунистическэ партиин ударидалга доро туйлаһан совет арадай агууехэ амжалтанууд манай зүрхэ сэдьхэлые баясуулаа бэлэй. Илалта түгэс коммунизм байгуулга бэелүүлхэ зуураа манай парти амгалан зорилгоор, совет Эхэ ороной, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада замбуулин түбиие шэнжэлхэ хэрэг хойно хойноһоонь эмхидхэнэ. Захагүй замбуулин руу хэгдэһэн энэ шэнэ ниидэлгэ мүн лэ энэ һайн һайхан хэрэгтэ зорюулагданхай.

Зай уулзатараа баяртай, ханинар!

Түрэл совет газар дайда дээрээ уулзуужамди.

. С. Хрущев космонавттай хөөрэлдэнэ

к-3» онгосо одоной ябаха үедэ августын скважай сагаар 16 час ада КПСС-эй Цент-Комитедэй Нэгэдэхи , СССР-эй Министр-Соведэй Түрүүлэгшэ ущев летчик-космо-Г. Николаев хоёрой хөөрэлдөөн болобо. гocо ниидэжэ үргэл-космонавтын бэе эр-одон онгосын бүхы системэ эрхим һайнаар хүдэлнэ гэжэ космонавт Н. С. Хрущевто элидхээ.

— Нүхэр Николаев, би таниие дууланаб,—гэжэ Н. С. Хрущев хэлэбэ. Танай бэеын һайн байһанда, аппаратурынтнай һаадгүйгөөр хүдэлжэ байһанда би баярланаб. Иимэ түүхэтэ ниидэлгэ хэжэ баатар габьяа гаргаһандатнай омогорхоноб, таниие амаршалнаб.

(ТАСС).

ок-3"-һаа теледамжуулга болобо

ВА, августын 11. Москвагай сагаар 0 минутада СССР-эй на телевидени «Восгосо одонһоо тусхай онно дамжуулга хээ. э үедэ гурбадахи сонавт Андриян Никоосква дээгүүр ниидэжэ Хэдэн миллион хүнүүд космонавтын миһэржэ ябаһан нюур хараа. Бортжурнал гартаа бараад ябаһаниинь эли тодоор харагдаба.

«Восток-3» одон онгосоһоо сэхэ хэһэн телевизионно дамжуулга 3 минута соо үргэлжэлөө.

смонавт А. Г. Николаев

иян Григорьевич Ни-1929 оной сентябриин вашай АССР-эй Мар-Посадска районой ы гэжэ тосхондо үгышанай бүлэдэ түрэ-Чуваш яһанай хүн.

ондо А. Г. Николаев ы тосхондохи дунда һургуулиин 7 класс һэн. Тэрэ жэлдээ ско-Посадска лесотех-техникумдэ ороод, о дүүргэжэ, техник-ой мэргэжэлтэй бо-7 оной декабрьһаа й апрель болотор еллес» трестын Дере-леспромхоздо модо бэ-мастераар хүдэлөө.

ондо совет армида аб-сэрэгэй авиационно да һурахаар эльгээг-оноо—сэрэгэй лёт-Правительствын даабари амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгөө түлөө 1961 ондо Улаан одоной орденоор шагнагдаа.

А. Г. Николаев 1950 ондо ВЛКСМ-дэ ороо. 1957 оной сентябрьһаа КПСС-эй гэшүүн.

Космонавт һамгагүй.

Эсэгэнь—Григорий Николаевич 1944 ондо наһа бараһан. Эхэнь—Анна Алексеевна 1900 ондо түрэһэн. Ахань—Иван Григорьевич 1927 ондо түрэһэн, Чувашай АССР-эй Алатырска районой Кирскэ леспромхоздо хүдэлжэ байна. Дүүнь — Петр Григорьевич 1936 ондо түрэһэн, колхозник-шофер Шоршелы тосхондоо һуудаг. Дүү басаганиинь—Зинаида Григорьевна 1932 ондо түрэһэн, Чебоксары городто шуһаар тарилга хэдэг станцида медицинскэ сестрагаар хүдэлнэ.

3-дахи космонавт Андриян НИКОЛАЕВ. И. СНЕГИРЕВЭЙ фото.

КОСМОНАВТНУУД ЭЛИДХЭНЭ

МОСКВА, КРЕМЛЬ

Совет арадта, Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ, СССР-эй правительствада, нүхэр Никита Сергеевич ХРУЩЕВТО

Даалгабариин үндэһөөр, дүтэшэг зайда зэргэлэн ниидэжэ ябанабди. Онгосонуудай хоорондо найдамтай холбоон тогтоогдоо. Онгосонуудаймнай оньһон түхеэрэлгэнүүд эрхим һайнаар хүдэлнэ.

Советскэ космонавтнууд Николаев, Попович.

1962 оной августын 12, 12 час 30 минута.

Космонавт А. Г. Николаевта ВЛКСМ-эй ЦК-гай эльгээһэн амаршалга

Хүндэтэ Андриян Григорьевич!

Бүхы залуушуул, хорин миллион гэшүүдтэй Ленинскэ комсомол танай баатар габьяата ниидэлгэ тухай мэдээсэлые инаг Эхэ оронойнгоо түлөө угаа ехэ баяр баясхалангай мэдэрэлтэйгээр угтан абабад.

Мүнөө бүхы дэлхэйн радиостанцинууд совет хүнэй үгын омогорхолтойгоор зэдэлжэ байһан замбуулин тээшэ шэглүүлэгдэнхэй.

Танай баатаршалга хадаа илан мандажа байгаа коммунизмын агууехэ хэрэгтэ үшөө нэгэ гайхамшаг оруулалта, совет байгуулалтын бүлюу һайн байһанай, илан мандаһанай үнэншэмэ тодо гэршэ болоно.

Хүндэтэ Андриян Григорьевич! Манай Эхэ ороной залуушуулһаа үнэн зүрхэнэй халуун амаршалга тогтоон абыт. Замбуулин соогуур ниидэхэ программаяа амжалтатайгаар дүүргэхыетнай хүсэнэбди.

Коммунистнуудай агууехэ ленинскэ партида алдар соло!

Совет Эхэ орон мандаха болтогой!

Замбуулинай шэнэ баатар —советскэ космонавт нүхэр Николаевта алдар соло!

ВЛКСМ-эй Центральна Комитет.

„Восток-3" онгосо-одондо Н. С. ХРУЩЕВОЙ эльгээһэн радиограмма

НҮХЭР НИКОЛАЕВТА

Хүндэтэ Андриян Григорьевич!

Танай радиограммые угаа ехэ баяртайгаар уншабаб.

Бүхы совет орон баяр баясхалантайгаар танай ниидэлгые ажаглан байна. Арад зон, парти танаар омогорхоно. Танай баатар габьяа, «Восток-3» онгосо-одоной ниидэлгэ манай социалис Эхэ орониие, тэрэнэй оюун бэлигтэ, ажалша бэрхэ арадые, манай эрдэмтэдые, инженернүүдые, технигүүдые, хүдэлмэришэдые, колхознигуудые дахяад алдаршуулба.

Танай абяае дуулахада, телевизорэй экранда таниие харахада, ехэ зохид байба. Замбуулин түби соо, газар дэлхэйһээ айхабтар холо та ябанат, манай гайхамшагта техникэ таниие жэгтэй дүтэ болгожо харуулха аргатай болгоо. Бидэнтэй зэргэлээд лэ тон дүтэ байһан мэтэ байнат. Танай дорюун абяа дуулаабди, согтой баяртай нюдытнай, гарайтнай хүдэлхые харанабди, танай хүдэлхые ажагланабди, бэеынтнай һайн байһанда баярланабди.

Түбиие дүрбэдэхээ тойрожо ябахадатнай тантай би хөөрэлдөөб. Тиин газар дэлхэйе үшөөл оло дахин тойрохо хат. Хүндэтэ нүхэр Николаев, ниидэлгээ амжалтатайгаар түгэсхэжэ, һайнаар буужа ерэхыетнай үнэн зүрхэнһөө хүсэжэ байнаб. Саашадаашье бэе амгалан, согтой дорюун ябахыетнай хүсэнэб.

Би, минии нүхэд—ЦК-гай Президиумэй ба правительствын гэшүүд манай совет газар дээрэ танаа тон һаяар тэбэрин угтаха байһандаа найданабди.

Н. ХРУЩЕВ.

1962 оной августын 11.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ, Советскэ Правительствада, нүхэр Никита Сергеевич ХРУЩЕВТО

МОСКВА, КРЕМЛЬ

«Восток-4» гэжэ онгосо гэмгүй һайнаар ниидэжэ ябана Бэемни яһала һайн. Манай наука болон техникын амжалтануудаар омогорхоноб. Бүхы совет арадта амаршалга хүргэнэб.

Советскэ лётчик-космонавт Попович.

1962 оной августын 12-ой 12 час 34 минута.

Замбуулинай „Восток-4" онгосын борт Нүхэр Поповичто эльгээһэн радиограмма

Хүндэтэ Павел Романович!

Совет арадаа, социалис Эхэороною алдаршуулан танай бэелүүлжэ байгаа онсо гайхамшаг баатаршалгаар дашарам дуулан, КПСС-эй Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын үмэнэһөө, мүн өөрынгөө нэрэһээ Танда үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэб.

Андриян Григорьевич Николаевай удаа замбуулинай захагүй дайдада ниидэхээр дэгдээд, тэрээнтэй хамта дэлхэй юртэмсые тойрожо зэргэшэн ниидэжэ ябанат. Советскэ Союз эдэ ниидэлгэнүүдые хэжэ, замбуулин соогуур зэргэ ниидэлгын зам анха түрүүн табиба.

Манай орон, совет эрдэмтэд, инженернүүд болон хүдэлмэришэд эди шэдитэ техникэ бүтээгээд, бусад советскэ космонавтнар шэнгеэр таанар тэрэнииень эрхим һайнаар шүдалан, шадамар бэрхээр ашаглажа байнат. «Восток-3», «Восток-4» онгосонууд дүтэ зайда ниидэхэ зуураа, хоорондоо холбоо барисаа тогтоогоо гэжэ мэдэхэдээ, бүхы совет хүнүүд баясаа.

Танай баатаршалга, советскэ космонавтнуудай баатаршалганууд совет хүнүүдые ехээр баясуулна.

Таанадтай телефоноор хөөрэлдэхэдөө, согтой хүхюун, мэндэ һайн ябанабди гэхыетнай дуулажа баясааб. Ниидэлгээ амжалтатайгаар дүүргэжэ, Газар дэлхэйдээ амгалан мэндэ буухыетнай хүсэнэб. Таниие, танай огторгойн хани Андриян Григорьевичые тэбэрин угтахын тула, замбуулинаар ниидэжэ ерэһыетнай таанадтай хамта һайндэрлэхын тула, таанадые Совет газар дайда дээрээ хүлеэжэ байналди.

Н.ХРУЩЕВ.

1962 оной августын 12.

ТАСС-ай мэдээсэлнүүд

Замбуулинай «Восток-3» гэжэ онгосо ниидэжэл ябаһаар. Энэ онгосо августын 12-то Москвагай сагаар 5 часта Газарые 12 үлүүтэй дахин тойрожо хахад миллион үлүүтэй километрын замые гаталаа.

Августын 11-дэ 22 часһаа августын 12-ой 5 час хүрэтэр космонавт нүхэр Николаев ниидэлгын программын ёһоор унтаа. Энэ үедэ онгосо дээрэхи приборнуудай хүдэлмэри автоматическаар бэелүүлэгдэдэг, хинагдадаг байгаа. Космонавтын хэр һайнаар унтажа байһаниинь мүн лэ хинагдадаг байба.

Унтажа бодоод, 5 часта нүхэр Николаев Газартай радиогоор дуу гаралсахадаа гэмгүй **һайн ябанаб,** онгосо дээрэхи бүхы юумэн хэбээрээ, хоёрдохи үдэртэ бэелүүлэгдэхээр хараалагдаһан шэнжэлэлгын программые бэелүүлжэ орооб гэжэ тэрэ элидхэжэ үгөө. Космонавттай холбоо барисаан байгуулагданхай зандаа.

***

Замбуулинай «Восток-3» гэжэ онгосо-одон августын 12-то Москвагай сагаар 7 часта Газарые 13 дахин тойроод, ниидэлгэеэ амжалтатайгаар үргэлжэлүүлжэ ябана. Онгосо дээрэхи бүхы оньһо түхеэрэлгэнүүд һайнаар хүдэлнэ. Кабина соохи температура цельсеэр 18 градус болоно.

Телеметрическэ мэдээнүүдые согсолжо үзэхэдэ, космонавт нүхэр Николаев һайнаар унтаа гэжэ элирһэн байна. Августын 11-нэй 22 часһаа августын 12-ой 5 час хүрэтэр космонавтын һудалынь 60—65 дахин сохидог байгаа. Амиласань баһал һайн байба. Нойрһоо һэриһэнэйнь һүүлээр һудалынь 80—90 дахин сохидог болоо. Нойрһоо һэреэд бэеынгээ шалаа гаргаһанайнгаа һүүлээр космонавт үглөөнэй хоол бариһан байна.

Нүхэр Николаев тон соргой хухюутэй. Замбуулинай онгосын агрегадуудай хүдэлмэри болон шэнжэлэлгэнүүдэй программа дүүргэлгэ тухай тэрэ намдуу түбшэнөөр, тон наринаар, заатагүй элидхэжэ үгэдэг.

***

Августын 12-то Москвагай сагаар 10 часта «Восток-3» гэжэ онгосо-одоной космонавт майор Николаев газарай бүмбэрсэгые 15 үлүүтэй дахин тойроо, 22 хахад часай турша соо ниидэхэдээ, замбуулинай онгосо-одон 630 мянган километрын зам гаталаа. Ниидэлгэ хараалагдаһан программын ёһоор яһала һайнаар үнгэрнэ. Кабина соохи агаарай температура, дараса, шиигынь хэм соогоо. Никита Сергеевич Хрущевой телеграммые абахадаа космонавт нүхэр Николаев ехээр баясан зоригжоо, замбуулинай «Восток-3» гэжэ онгосо-одондо һуужа энэ түүхэтэ ниидэлгэ хэхэ арга боломжо тэрээндэ олгоһон Коммунистическэ партида болон Советскэ правительствада гүнзэгы ехээр баясхалан хүргөө.

Космонавт Николаев хараалагдаһан программаяа согтой солбоноор дүүргэжэл ябаһаар. Гол түлэб научна шэнжэлэлгэнүүдые хэхэ, маха бадын болон сэдьхэл бодолой хатуужал шалгаха хэрэгтэ августын 12-ой 7-һоо 10 час хүрэтэрхи саг зорюулагдаһан байна. Нүхэр Николаев программын ёһоор үгтэһэн бүхы даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэнэ. Тоололго—согсололгын центрэй мэдээнүүдэй ёһоор августын 12-ой 10 часта «Восток-3» гэжэ онгосо—одон иимэ замаар ниидэжэ ябана. Гэбэл, Газарые 88,28 минутын турша соо тойрожо, тэрэнэй нюруунһаа этээн холонь 231 километртэ, эгээн дүтэнь 179 километртэ ниидэнэ. Медицинскэ бодото мэдээнүүд космонавтын бэеын яһала һайн байһые гэршэлжэ үгэнэ. Космонавт согтой хухюутэй. Газартай хөөрэлдэхэдөө нүхэр Николаев һүүлшын мэдээсэлнүүдээр һонирхоно. Тусхайлбал, СССР-эй кубок абахын тулада футболоор үсэгэлдэр Москвада болоһон түгэсхэлэй матчын дүнгүүд тухай мэдээсэжэ үгэхые тэрэ гуйһан байгаа.

Илалта туйлаһаарнь дашарамдуулан, «Шахтёр» гэжэ командые тэрэ амаршалаа. «Восток-3» гэжэ онгосо-одон ниидэжэл ябаһаар.

«Восток-3» гэжэ онгосо-одон амжалтатайгаар ниидэжэл ябаһаар. Летчик-космонавт майор Николаев иигэжэ элидхээ: Бүхы юумэ бултадаа һайнууд; хараалагдаһан программа хүсэдөөр дүүргэгдэнэ.

Урда Америкэ дээгүүр ниидэжэ гарахадаа, нүхэр Николаев Латиин Америкын арадуудта амаршалга хүргөө.

Хадануудые, харгынууд болон гол мүрэнүүдые тодоор харанаб гэжэ космонавт мэдээсээ.

СССР-эй космонавт—Андриян НИКОЛАЕВ.
С. БАРАНОВАЙ фото (АПН).

Замбуулинай «Восток-3» онгосын бүхы түхеэрэлгэнүүд һайнаар хүдэлнэ; космонавтын бэе яһала һайн. Онгосо-одоной кабина соохи температура цельсеэр 24 градус болоно.

***

Замбуулинай «Восток-3» болон «Восток-4» гэжэ онгосонуудай нэгэн доро ниидэлгэ үргэлжэлһөөр. Суг ниидэжэ ороһоор «Восток-3» болон «Восток-4» онгосонууд августын 12-то Москвагай сагаар 14 часта Газарые хоёр дахин тойроо. «Восток-3» онгосо ниидэһэн сагһаа хойшо газарай бүмбэрсэгые 18 дахин тойрожо, 740 мянга гаран километрын зам гаталаа.

Космонавт нүхэд Николаев болон Попович иигэжэ элидхэнэ. Бүхы юумэ хэм соогоо, ямаршьегүй һайнууд ябанабди. «Восток-3» болон «Восток-4» онгосонууд дээрэхи приборнууд һайнаар хүдэлнэ. Бэе бэедээ дүтэ ниидэжэ ябаһан «Восток-3» болон «Восток-4» онгосонуудай хоорондо саг үргэлжын радио холбоо барисаан һайнаар байгуулагданхай.

Даабариин ёһоор онгосоёо жолоодоходоо, «Восток-4» гэжэ онгосын ниидэжэ ябахые сонхоороо харааб гэжэ космонавт майор Николаев мэдээсээ.

Москвагай сагаар 12 час 34 минутада космонавт нүхэр Попович иигэжэ дамжуулаа; «Москва, Кремль, КПСС-эй Центральна Комитедтэ, Советскэ правительствада, нүхэр Никита Сергеевич Хрущевто. Иигэжэ элидхэнэб. «Восток-4» гэжэ онгосо гэмгүй һайнаар ниидэжэ ябана. Бэемни яһала һайн. Манай наука болон техникын амжалтануудаар омогорхоноб. Бүхы совет арадта амаршалга хүргэнэб. Советскэ летчик-космонавт Попович».

***

«Восток-3» болон «Восток-4» гэжэ онгосонууд амжалтатайгаар ниидэһээр. Онгосо-одонууд дээрэхи бүхы оньһо түхеэрэлгэнүүд һайнаар хүдэлнэ. Космонавтнуудай һууҗа ябаһан кабина соохи эрхэ байдал (агаарай состав, температура, шииг болон дараса) хэм соогоо.

Научна шэнжэлэлгэ хэхэ талаар хараалагдаһан программые летчик-космонавтнууд нүхэд Николаев болон Попович дүүргэжэл ябаһаар. Москвагай сагаар 14 час 30 минутада тэдэнэр часай турша соо амараа; космонавтнуудай бэе һайн, нүхэд Николаев болон Поповичой һудалнуудынь 70 шахуу дахин сохино.

Космонавтнуудай дүрсэ онгосо-одонууд дээрэһээ газарта сэхэ дамжуулагдаад, түбэй телевидени болон интервиденеэр дам дамжуулагдана.

Лётчик-космонавт подполковник Павел Романович Поповичтой КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев Москвагай сагаар 15 час 45 минутада хөөрэлдөө.

***

«Восток-3» болон «Восток-4» гэжэ онгосо-одонууд суг ниидэжэ ороһоор августын 12-то Москвагай сагаар 18 час 30 минутада 7 хахад час боложо, дэлхэйн бүмбэрсэгые таба дахин тойроо. Космонавт нүхэр Николаевай һууҗа ябаһан «Восток-3» гэжэ онгосо энэ үедэ дэлхэйн бүмбэрсэгые 21 дахин тойрожо, 850 мянга шахуу километрын замые гаталаа.

Хараалагдаһан зорилгынгоо ёһоор советскэ космонавтнууд научна шэнжэлэлгэнүүдые хэһээр. Замбуулинай онгосонуудай болон оньһо түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлмэри тухай телеметрическэ мэдээсэлнүүд, научна приборнуудай мэдээнүүд замбуулинай «Восток-3» болон «Восток-4» онгосонуудһаа газар дээрэхи пунктнуудта абтаад, согсолжо үзэхын тулада тоололго-согсололгын центртэ тэрэ дороо дамжуулан үгтэнэ.

Космонавтнууд нүхэд Попович болон Николаев августын 12-то онгосодонь үлгэгдэһэн түхеэрэлгэнүүдые болон креслэнүүдээ хаяа, ниидэлгын программаар хараалагдаһан хүдэлмэри дүүргээ.

Космонавтнууд урда мэтэ согтой хухюутэйнүүд. Нүхэд Николаев болон Поповичой һудаһанууд жэгдээр 65—70 дахин сохино. Температурань «Восток-3» онгосын кабина соо цельсеэр 17 градус, «Восток-4» онгосын кабина соо цельсеэр 24 градус болоно, агаарай дараса болон шииг хэм соогоо. Космонавтнууд Николаев болон Попович хоорондоо холбоо барисаатай зангаараа.

Августын 12-то Москвагай сагаар 22 часта «Восток-3» гэжэ онгосо-одон Газарые 24 үлүүтэй дахин тойрожо, 970 мянган километрын зам гаталаа. «Восток-4» гэжэ онгосо-одон Газарые найма дахин тойрожо, 300 мянга гаран километрын зам гаталба.

Космонавтнууд нүхэд Николаев болон Попович гэгшэдэй «Восток-3» болон «Восток-4» онгосонуудаар замбуулин соогуур суг ниидэлгэ үргэлжэлүүлэгдэһээр.

Космонавтнууд нүхэд Николаев болон Попович августын 12-то хэгдэхээр үгтэһэн даалгабариин шэнжэлэлгын бүхы программые хүсэдөөр дүүргээ.

Космонавтнуудай бэе яһала һайн. Газарһаа замда гараха үедэ нүхэр Попович ядалдаагүй, гэмгүй һайнаар хүдэлжэ, Газартай саг үргэлжэ хөөрэлдэдэг байгаа. Замбуулин соогуур удаан саг соо ниидэхэдээ, нүхэр Николаев шэнги тэрэ ядалдаагүй. Космонавтнууд тогтоогдоһон саг соо Газартай, мүн өөһэд хоорондоо дуу гаралсадаг байна.

Замбуулин соогуур ябахадаа дүүргэхэ талаар тогтоогдоһон гуримые хоёр космонавтнууд наринаар сахина, августын 12-то нүхэд Николаев болон Попович ехэ дуратайгаар үдын болон үдэшын хоол бариһан байна.

Бодото мэдээнүүдэй ёһоор космонавтнуудай бэе яһала һайн. Нүхэр Николаевай һудал 64—72 дахин сохино, нүхэр Поповичой һудалай сохисо замда гараха, Газарай татасаһаа мултаржа, дэгдэн хөөрэхэ үедэ 102—104 болоһон аад, удангүй доошоо орожо, 60—72 дахин сохидог болоо.

Космонавтнууд минута соо 15—19 дахин амилна. Космонавтнууд ниидэжэ
үедөө, үлгэгдэһэн
гэнүүдээ хэлэн дах
һууринуудһаа бодо
раммын ёһоор хараа
туршалгануудай ёһо
мэрилһэн байна.

«Восток-3» болон «
онгосонууд дээрэ
доһон телевизионно
нуудаар үгтэһэн к
нуудай дүрсэнүүд це
телевидени болон и
неэр сэхэ дамжуула

Программаар ха
һанай ёһоор космона
лаев 21 часһаа,
Попович 21 час 30 м
унтаа.

Футболоор наадах
ветскэ Союзай кубо
һан «Шахтер»
өөрынь зүгһөө ам
нүхэр Попович гуйһ

***

Августын 13-да, М
сагаар 12 часта
Андриян Григорьеви
лаевай жолоододог «
гэжэ онгосо-одон Га
дахин тойроо. Космо
вел Романович П
һууҗа ябаһан «Вост
жэ онгосо-одон Га
дахин тойроо. Зам
дайда соогуур нүхэр
вай ниидэлгэ хоёр
сүүдхэ соо үргэлжэл
Суг ниидэлгын эхилһ
үнгэрөө.

Космонавтнуудай
ямар байһанай хой
леметрическэ хиналт
дүнгүүд хадаа тэдэн
шьегүйнүүд, һайнаар
рилдэг байһые гэрш
нэ. Нүхэд Николаев
повичой минута со
нууд 60—65 дахин
«Восток-3» болон «
онгосо-одонуудай ка
соохи температура
15—18 градус болон
рай бүридэл болон д
соогоо. Медицинск
ариг сэбэрые сахиха
хала эрхэ байдал к
нуудай кабинанууд
хангагдана. Гэмгүй
набди, ниидэлгын
мые амжалтатайгаа
нэбди гэжэ косм
нүхэд Николаев бол
вич мэдээсэнэ.

Согсололго-тоололг
рэй команда үгэдэг
гэнүүдые хэдэг авто
хеэрэлгэнүүд, замай
леметрическэ хэмжэ
программые һайнаар
нэ, эдэ хэмжэлгэнүү
үргэлжэ согсолжо,
най онгосонуудта ш
лоһон мэдээсэлнүүдэ
жуулна.

Н. С. Хрущев космонавт А. Г. Николаевтай радиотелефоноор хөөрэлдэнэ, тэрэнэй ажаллахыень телевиденеэр ажаглан харана

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

шье ябаһандатнай омогорхоноб, таниие амаршалнаб!

***

Телефоноор хөөрэлдөөн дүүрэбэ. Телевизионно түхеэрэлгэнүүдэй экранууд хүхэ үнгөөр ялалзана. Гэнтэ харахада, космонавт А. Г. Николаев замбуулинһаа буушоод, телевидениин студиин хажууда байһан шэнги дүтэ, «Восток-3» онгосын кабина соохи юумэн аргагүй элеэр харагдана. Никита Сергеевич Хрущев, мүн эндэ байлсаһан хүнүүд совет эрдэм наукын шэнэ шэнэ амжалтын түлөө, хүн түрэлтэнэй хүгжэлтын түлөө гайхамшагта баатаршалга гаргажа ябаһан Советскэ Союзай эрхэтэн — шэн зоригтой, баатарлиг хүнэй шэг шарай харагдана: Космонавт һанаа амар, амгалан, юумэндээ найдалтай ябана. Газар дэлхэйһээ ажаглажа байна гээд энэ хүн харана, даалгаһан хүдэлмэреэ нарин нягтаар дүүргэнэ.

Никита **Сергеевич** Хрущев телевизионно дамжуулгын үедэ иигэжэ ажаглалта хэнэ:

— Үнэхөөрөөшье бултадаа ехэ һайнаар харагданал,— гэжэ хэлэнэ. Үнгэрхэдөө бортовой журнал дээрэ бэшээтэй юумэ уншахаар, Советскэ Союзай герб харагдана. Нүхэдүүд, энэмнайл газарай татасаһаа гараад дэгдэхэ жама ёһоной бодотоор бэелжэ байһан жэшээ болонол даа, — гээд Никита Сергеевич миһэрэн үргэлжэлүүлнэ.

Космонавтын толгойгоо эрьюулээд, урдань үлгөөтэй байһан харандааш гараараа барижа бортовой журналай хабтаһанда уяхыень булта харана, тиигээгүй һаань тэрэнь холо болошохо болоно. Тиин бортовой журнал космонавтын урдань дэгдэжэ ябана, хуудаһануудыень ираха болоходоо журнал бариха хэрэгтэй болоно. Андриян Григорьевич Николаевай шэүр тон һайнаар харагдаһан зандаа, телеэкранда ехэ элеэр харагдана. Никита Сергеевич лётчик-космонавтын хүдэлхые ажаглажа байхадаа иигэжэ хэлэнэ:

— Үнэхөөрөө тиимэл даа. Шэн зоригтой, баатар габьяатай, угаа бэрхэ хүн байнал. Иимэл хүнүүд захагүй замбуулинай баатарнууд болонол бшуу!

Экранууд унтаргаагдана. Замбуулинай онгосо улам улам саашаа дабшана. Замбуулин түбиие оло дахин тойрохол ха. Тойролго бүхэниинь эрдэм шэнжэлэлгын олон гэгшын ажаглалта шэнэ нээлтэнүүд, хуушан нээлтэнүүдые батадхан тодоруулга мүн болоно. Энэ хадаа совет хүнэй хэһэн батааршалга мүн.

Никита Сергеевичэй радиотелефоноор космонавттай хөөрэлдэжэ байхадань хүдэлмэриинь ажаглаһан хүнүүдэй байлсаһан зал соо нэгэ хэды минута соо абяа шэмээгүй болобо. Һүүлээрнь бултадаа Никита Сергеевич Хрущевые амаршална, энэ үедэ бүхы совет хүнүүдтэл, бүхы дэлхэй дээрэхи манай ханинартал адли эндэ байгшад бэе бэеэ амаршална. Космонавт А. Г. Николаевай **онгосо-одоёо** захагүй замбуулинаар ябуулхадань туһалжа байһан, коммунизм байгуулжа байгаа манай Эхэ ороной һүр хүсые өөрынгөө ажалаар арьбадхажа байһан бүхы хүнүүд, **манай эрдэмтэд, инженернүүд, технигүүд, хүдэлмэришэд, конструкторнууд** тухай Никита Сергеевич халуунаар хэлэнэ.

Ехотойл коммунист шэнгеэр ниидэхэб

Ниидэхынгээ урда тээ космонавт П. Р. Поповичой хэһэн мэдүүлгэ

Минии хүндэтэ ханинар, нүхэд! Лётчик-космонавт Андриян Григорьевич Николаевай жолоододог замбуулинай «Восток-3» гэжэ онгосо үсэгэлдэр **замда гаргагдаа.**

Мүнөөдэр замбуулинай баһа нэгэ советскэ онгосо ниидэхээ байна. Тэрэниие жолоодолго намда даалгагдаа.

Замбуулинай дайдые саашадаа шэнжэлэн мэдэхэ зам бүхы хүн түрэлгэндэ табижа байһан агууехэ совет арадай түлөө ехэ омогорхолтойгоор замбуулинай дайда соогуур ниидэхээ байнаб.

Замбуулинай дайдые саашадань амгалан ёһоор шэнжэлэн мэдэхэ хэрэгтэ одо мүшэн тээшэ шэнээр дүрбэдэхеэ ниидэлгэ манай арадай ээлжээтэ туһа нэмэри болог лэ.

«Замбуулинай дайда соогуур ниидэдэг минии аха дүүнэр» **замбуулинай дайда соогуур ниидэхэ түрүүшын замуудые табяа. Эдэ замуудаар «Восток-3» ниидэжэ ябана, замбуулин юртэмсын дайдые саашадань шэнжэлэн мэдэхын тулада би баһа ниидэхээ байнаб.**

Би ниидэхээр бэлэн байнаб, ёһотойл коммунист шэнгеэр энэ ниидэлгые дүүргэхэб.

Уулзатараа баяртай, хүндэтэ ханинар!

Космонавт П. Р Попович

Павел Романович Попович Киевскэ областиин Узин гэжэ тосхондо 1930 оной октябриин 5-да, хүдэлмэришэнэй бүлэдэ түрөө һэн. Тэрэ украин үндэһэ яһанай хүн юм.

Һургуулида, удаань Бела Церквиин ремесленнэ училищида тэрэ һураһан байгаа. Училищиие дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Магнитогорскын индустриальна техникумдэ һуража, тэрэниие 1951 ондо дүүргээд, техник-барилгашын мэргэжэлтэй болоһон байгаа.

П. Р. Попович Совет Армиин зэргэдэ орожо, сэрэгэй авиационно училищида һураа. Тэрэниие дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй частьнуудта алба хээ. Попович сэрэгэй лётчик юм.

1945 оной мартда ВЛКСМ-эй зэргэдэ абтаа. 1957 оной июньдэ КПСС-эй гэшүүн болоһон байгаа.

Правительственна даалгабариие амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө 1961 ондо Улаан одоной орденоор шагнагдаһан юм.

Космонавт һамгатай. Тэрэнэй һамган Васильева (гэрлэхэдээ, Попович болоһон) Мария Лаврентьевна 1931 ондо түрэһэн байгаа. Тэрэ лётчик мэргэжэлтэй, мүнөө техник-тоолон бодогшоор хүдэлдэг. Наташа басаганиинь зургаатай.

Эсэгэнь—Попович Роман Порфирьевич 1905 ондо түрэһэн байна, мүнөө Киевскэ областиин Узинда хүдэлдэг. Эхэнь — Попович Феодосья Касьяновна 1903 ондо түрэһэн. Гэрэй эзэн эхэнэр юм. Эгэшэ — Мария Романовна 1927 ондо, дүү—Надежда Романовна 1944 ондо, дүү—Николай Романович 1946 ондо, дүү— Петр Романович 1937 ондо түрэһэн байна. Петр Романович сэрэгэй алба хэдэг, лейтенант зэргэтэй болонхой.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
1962 оной августын 14.

Н. С. Хрущев советскэ космонавт П. Р. Поповичые радиотелефоноор амаршалб

Үдэрэй тэнгэһээ хойшо, манай Эхэ ороной газар дайда дээгүүр замбуулинай «Восток-4» онгосын ниидэн гараха үеэр, Никита Сергеевич Хрущев телефоной трубка абажа, Павел Романович Поповичой хэлэхые шагнаба.

—Нүхэр Попович, таниие дуулажа байнаб, таниие һайн дууланаб,— гэжэ Никита Сергеевич хэлэбэ. — Павел Романович, таниие халуунаар амаршалнаб, гайхамшаг габьяата баатаршалга гаргаһантайтнай дашарамдуулан баяр хүргэнэб. Хэлэжэ дадал болоһоной ёһоор, танай, замбуулинай хани — Николаевые үшөө дахин амаршалнаб.

— Оромнай ехээр баясан хухижэ байна,— гэжэ Никита Сергеевич үргэлжэлүүлэн хэлэнэ,—таниие тэбэрин угтахын, таанадтай хамта амжалтаартнай баясахын тулада, өөрынгөө газар дэлхэй дээрэ таанадаа хүлеэжэ байнабди.

Летчик-космонавт Павел Романович Попович Никита Сергеевичта иигэжэ харюусаба:

— Нүхэр Хрущев, Таниие һайн дуулажа байнаб. Ямаршьегүй һайн ябанаб. Ниидэлгэмни амжалтатайгаар үнгэржэ байна. Онгосын бүхы оньһон түхеэрэлгэнүүд һаадгүй хүдэлнэ, хэлхеэ холбоон һайнаар тогтоогдонхой. Газар дэлхэйе дүрбэдэхеэ тойрожо ябанаб. Парти, Правительствын даалгабариие дүүргэхын тулада хамаг хүсэеэ гаргахаб.

Замбуулинай герой Павел Романович Поповичтой хөөрэлдөөн удаан үргэлжэлээгүй.
Энэнэйшье ойлгосотой
минутын үнгэрхэ зу
госонь олон мянган
тэ дүүлижэ ябаша
Никита Сергеевич
хэлээд хөөрэлдөөгөө

— Нүхэр Попови
үшөө дахин амарша
най согтой хухюун
аппаратурын һайна
жэ байһанда, замб
гаа онгосодо найд
һандатнай баярлана

Лётчик-космонавт
ковник Попович һа
хүсэлэнгэйнь түлөө
Сергеевичта баясха
гэбэ.

— Һайн даа. Шу
юумые ород гурима
ёһоор, лаб һайнаар
ди,— гэбэ.

Ялта, августын 1
ТАСС-ай тусха

Америкын Холбоото Штадуудай правительств Совет Социалис Республикануудай Союзай правительствын хандаһан хандалга

Борт дээрээ летчик-космонавтые һуулгаһан, замбуулинай «Восток-3» гэжэ совет онгосо 1962 оной августын 11-дэ дэгдээгдээд, мүнөө дэлхэйе тойрон ниидэжэ ябаһантайнь дашарамдуулан, Совет Социалис Республикануудай правительство Америкын Холбоото Штадуудай правительствада хандахые шухалада тоолоно.

Замбуулинай «Восток-3» онгосые дэгдээһэн ушар замбуулинай дайдые амгалан хэрэгтэ ашаглаха шэнэ шата болоно, тиигээд бүхы дэлхэйн арадуудай, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада харюусана.

Замбуулинай дайдые амгалан зорилгоор шэнжэлхэ хэрэгые бүхы оронуудай шухалада тоолодог байһаниинь бүхы гүрэнүүдтэ тодорхой уялга даалгана. Тусхайлан хэлэбэл, ямар ушартайб гэхэдэ, замбуулинай дайдые амгалан зорилгоор шэнжэлхэ хэрэгтэ һаад тоһибо татажа боломоор гү, али космонавтын ами бэедэ аюул ушаруулмаар ямаршье хэмжээ ябуулга бэелүүлхэ ябадалһаа бүхы гүрэнүүд арсаха ёһотой. Гэхэ зуура Америкын Холбоото Штадуудай правительство ехэ үндэртэ ядерна шэнэ тэһэлэлгэнүүдые хэхээр хараалжа байһаниинь элитэ. Совет эрдэмтэдэй газар дээрэ, замбуулин соо хэһэн шэнжэлгэнүүдһээ харахада, ехэ үндэртэ хэгдэһэн ядерна тэһэлэлгэнүүд, энэ жэлэй июлиин 9-дэ Америкын Холбоото Штадуудай хэһэн шэнги тэһэлэлгэнүүд, космонавтнуудай ами наһа
ын элүүртэ аюул то
ха байна.

США-гай правит
өөрынгөө харюусал
жо, советскэ космона
бэедэ аюул тохёолд
ломоор ядерна тэһэ
дые хэхэгүй бэзэ гэ
скэ Союзай правите
леэнэ.

***

Гадаадын хэрэгү
нистрэй орлогшо В
кин, СССР-тэ США
гүүдые саг зуура
этигэмжэтэ г-н Ма
шэдэ СССР-эй пр
вын хандалгые авгу
барюулаа. Энэ
США-гай прави
дары дамжуулхаб
суини мэдүүлһэн б

РГАСА ХУРЯАЛГАДА, НАМАРАЙ ЭРТЫН ПААР
АХАЛАЛГАДА ХАМАГ ХУСЭЕЭ ЗОРЮУЛАЯ

Сэлэнгын совхозойхид „Темижбекский“ совхозой үүсхэл дэмжэбэ. Машина техникэ ашаглалгаар эдээнһээ жэшээ абагты!

★ ★ ★

КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи БЮРОДО

урялгын хүдэлмэриие эмхидхэхэ талаар Ставрополиин зарай „Темижбекский“ совхозойхидой дүй дүршэл тухай

мин хизаарай «Темижбекский» совхозой хуряалга дээрэ гайхамшаг амжалта туй- һураг суу орон доторнай үргэнөөр таран- ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Сове- бүхы ажалшадта хандаһан Хан- болгон, тус совхозой механизаторнууд таряа хоёр сүүдхын туршада сабшажа, байна. Хуряалгын агрегат бүхэн 46 һаадгүй хүдэлөөд байхадаа, тус тустаа таряа хадаа. Баал суглуулжа сохихо хүдэл- соо дүүргэгдээ.

түрүү онол арга хэрэглэһэнэй ашаар иимэ туйлаа. Хуряалгын бүхы хүдэлмэри тү- соо эмхидхэгдээд, агрегадуудынь бүлэг ябуулагдаа, мүн жаткануудаа хоёроор, гур- хүдэлгөө юм. Өөрөө ябадаг комбайнуу- рлан хадахаар түхеэрээ. Агрегат бүхэн- тор бэе бээ халан абажа ябаад хүдэлөө. ническэ туһаламжа үзүүлхын тула нүүдэл олоор эмхидхэгдэһэн байгаа.

директи, партийна организаци хуряалга хүнүүдые зүбөөр шэлэн олохо, тааруу- тэдэнэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри дхэ. Эгээл харюусалгатай, шиидхэхы коммунистнар, комсомолшууд, түрүү механиза- гдээ.

ажалай түлөөһэн хуряагдажа абтаһан ороо- хэмжээгээр, хуряалгын болзорые хараада . Механизатор бүхэн халаанайнгаа дааба- дүүргэһэнэйнгээ түлөө гол түлөөһэн дээ- түлбэри абадаг байгаа.

Совхозойхид хуряалгаяа тон түргэн саг соо дүүр- гэжэ, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид хүсөөгөө. 17 мянган тонно таряа бэлэдхэлэй пунктда тушаагаа. Мүнөөшье шэниисын ургаса түсэбһөө гадуур тушаажа үргэлжэлһөөр. Мүн кукурузын ургаса хуряа- жа, силос дараха хүдэлмэрез 12—15 үдэр соо дүүр- гэхэ түсэб табигданхай.

КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи Бюро тусхай тогтоол абажа, «Темижбекский» совхозой хүдэлмэришэд, алба хаагшад, мэргэжэлтэдэй амжалтые һайшаагаад, ажахы бүхэндэ тэдэнэй жэшээгээр хүдэлөө һаа, ургаса тон бо- гонихон болзорто, гээлтэгүйгөөр хуряажа, гүрэндэ таряа худалдаха хүдэлмэриие урагшатайгаар ябуулха айхаб- тар ехэ арга боломжо бии байна гэжэ заана.

«Темижбекский» совхозойхидой дүршэлтэй һайнаар танилсажа, ажалдаа үргэнөөр хэрэглэхын тула Россин Федерациин область, хизаар, автономно республикануу- дай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, ню- тагай үйлэдбэриин управленинүүд, колхоз, совхозуудай партийна эхин организацинууд ехэхэн хүдэлмэри хэхэ ёһотой гэжэ дурадхагдана. Иигэжэ ургаса хуряалгын хүдэлмэриие тон богонихон болзорто дүүргэжэ, ороо һо тарягаа нэгэшье гээлтэгүйгөөр абаха болоно. Силосэй ургамал хуряаха машина, техникээ дүүрэн хүсэндэнь хүдэлгэжэ, кукурузын ургасые богонихон болзор соо хуряаха түсэб колхоз, совхоз бүхэндэ табиха гэжэ ду- радхагдаа.

Хуряалга дээрэ онсо шалгараһан «Темижбекский» совхозой механизаторнууд болон хүтэлбэрилэгшэдые шагнаха гэжэ РСФСР-эй хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ Министерствэдэ даалгагдаа.

«СОВЕТСКАЯ РОССИЯ» газетын 1962 оной июлиин 10-най номерһоо абтаба.

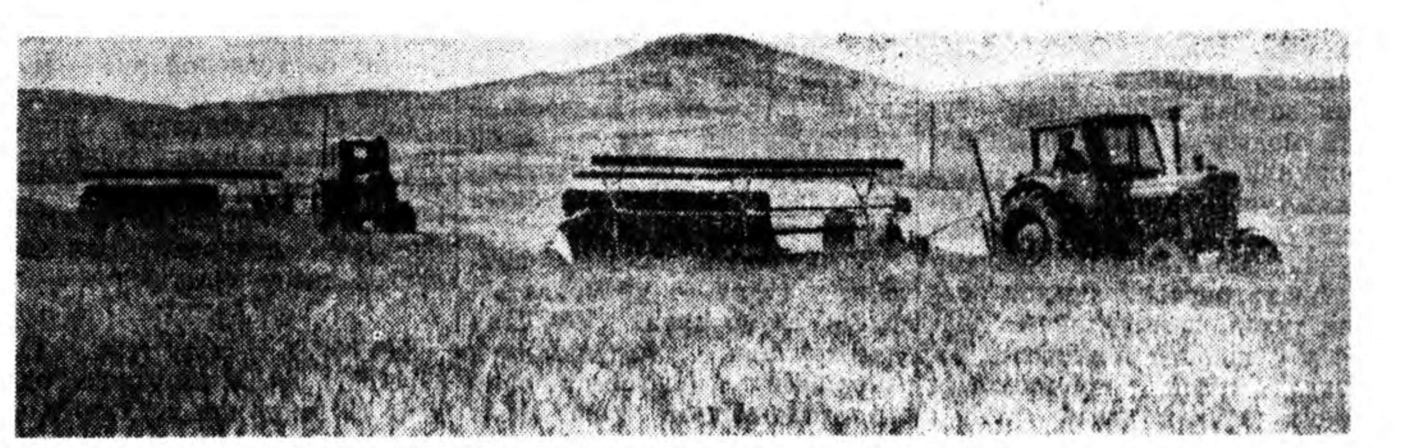
Горох хададгаа

БЭШҮҮР. (**Телефоноор абтаба**). Аймаһай колхоз, совхозуудта халуун хаһа ерэнхэй.

Логовскиин, Ждановай нэрэмжэтэ колхозууд, Бэшүүрэй совхоз «хатан» кукуруза, наран сэсэг хуряажа байна. Мүн олон ажахынуудта горох хадагдажа дүүрэнтээ.

Полинуудай сүлөө боломсоор намарай паар хахална. Түрүүшын 65 гектарта намарай паар хахалагдаба.

А. Гардонов.

Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой механизаторнууд Борис Гайфутдинов Николай Гымнинов хоёр таряа амяарлан хуряажа эхилээ. Зураг дээрэ: Нүхэд Б. Гайфутдинов Н. Гымнинов хоёрой агрегат Тоёон нютагта шэниисэ хадажа ябана.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ АРГА

Колхоз, совхозуудта ехэнхидээ комбайнаар гараһан таряае автомашинаар зөөжэ, тэрэниие буулгахын тула машина бүхэндэ 2—3 хүниие табиха баатай болодог гээшэ һэн.

Теэд энэ ажалые оньһожоруулжа, таряа ашаха, буулгаха хүнүүдые сүлөөлхэ аргагүй гээшэ гү?

Энээн тушаа Түнхэнэй аймагай «Маяк» колхозой дүй дүршэл ехэтэй механизатор Дамба Цыренович Зайганов үнинһөө хойшо бодомжолжо үзэһэн, тэрэниие оньһожоруулхын түлөө горьтой хүдэлмэри хэһэн байна. Тиигэжэ юрын ашаанай машинын кузовые абаад, орондонь тусхай гэдэргээ унадаг түхеэрэлгэтэй ехэ хоорбо хэжэ үгөө.

Автомашинын хоорбые гэдэргэнь унадагаар хэхын тула ямар түхеэрэлгэ тодхоо гээшэб гэжэ һонирхомоор.

Хэнэйшье мэдэһээр мүнөө ажахынуудта автомашинада ашаһан ороо һо таряае буулгаха болоходоо тэрэнэйгээ кузовые гэдэргэнь гү, али хажуу тээшэнь нээгээд, хүрзөөр этэжэ, буулгадаг бшуу. Энээндэ хүнэй хүсэ хүлһэн, сагшье ехэ гарадаг байна ха юм. Тиимэһээ нүхэр Зайганов хүнэй гар хүргэнгүй, автомашинын ороо һые гэдэргэнь самосвал машинынхидал адляар өөрөө һолжоруулан буулгадаг түхеэрэлгэ хэхэ гэжэ шиидээ һэн.

Энэнь ямар маягтайгаар хэгдээб гэхэдэ, машинын хоорбые өөдэнь 20 сантиметр үндэрөөр хээд, оёортонь нимгэн хабтагар түмэр халажа үгөө. Тиихэдэ хойтохи бортыень доогуураа бэшэ, харин дээгүүрээ шарнираар нээгдэдэг болгоо. Хоорбын урда тээ машинын кабинын арада хүдэр түмэрөөр гохо хэжэ, тэрэниие барюулха түхеэрэлгэ тодхоо. Жолоошон тэрэ гохыень доошонь дараад мулталжа, хоорбоёо гэдэргэнь унагаадаг байна. Гадна, хоорбынгоо гэдэргээ диилэжэ хүмэрихын тула эгээл тэн хахадһаань урдашаг хүндэлэн түмэр табина. Тэрээндээ хоорбоёо 16 миллиметр түмэрөөр татуурга хэжэ бүхэлөө. Мүн рамынь бүхэлхын тула хүндэлэн модонуудтань зузаан түмэр дээрэһээнь хадаһан байна.

Тиигэжэ ондоо ямаршье хүнэй туһаламжагүйгөөр, жолоошон өөрөө автомашинынгаа ашаае оройдоол нэгэ минута соо оньһон аргаар буулгадаг болоо. Энээнэй ашаар тус ажалһаа нилээд олон хүн сүлөөржэ, машинануудай бүтээсэшье һураггүй дээшэлээ бшуу. Иимэ тусхай түхеэрэлгэтэй автомашинанууд Түнхэнэй аймагай Саянай совхоздо, «Сибиряк» колхоздошье олон бии болонхой.

Байгша ондо комбайнаар ороо һо тарянай айхабтар ехээр гараха байһаниие хараада абажа, тэрэниие зөөхэ машинануудай ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхын тулада тиигэжэ гэдэргээ унажа нээгдэдэг хоорбонуудые бүри олоор түхеэрхэ шухала гэжэ һанагдана. Энээниие ажахы бүхэндэ үргэнөөр хэрэглэхэ ёһотойбди.

Н. Тимошенко,
хүдөө бэшэгшэ.

марай паар хахалжа эхилээ

. (Телефоноор абтаба). Түнхэнэй колхоз, совхозууд үбһэ бэлэдхэхын, ургаса тарягаа богони болзорто хуряажа тэмсэлээ үргэдхэһөөр.

хура орожо, үбһэнэй хүдэлмэридэ һаад ушаруулхаяа Тиигэбэшье, нарата дулаан үдэрнүүдые хэрэглэн, колхоз- хуряажа һүрилжэ абана. Һүүлшын мэдээгээр 45 мян- үбһэн һүрилэгдэнхэй.

ногоогоор горьтой силос дарагдажа абтаа. Мүн силосэ- дые хуряажа, силос даража эхилһээр нэгэ хэды болоно үүлшын мэдээгээр 16781 тонно силос дарагданхай. Нё- 11 мянган тонно дарагдаад байһан.

аймагай колхоз, совхозууд полиин ургамал хуряамсаараа паар хахална. Һүүлэй мэдээгээр 1200 гектарта иимэ паар байна. Мүнөө хуряалгын хүдэлмэри үдэр бүри үргэдэ- болоһон лэ полинуудтаа намарай паар хахалха хүсэ-

» колхозой механизаторнууд бусадһаа эмхитэйгээр си- са хуряаха хүдэлмэри ябуулжа байна. Эндэхид полиин соор намарай паар хахална. Орой хамтадаа эндэ 849 иимэ паар хахалагдаба. Эндэ хүдэлжэ байһан нүхэр По- хүтэлбэрилдэг тракторна бригадынхид илангаяа һайнаар

Саяны», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд, Саянай силосэй ургамал хуряаха, намарай паар хахалха хүдэлмэри ябуулна.

манай аймагай колхозууд болон совхозууд ерэхэ жэлдэ тарягаа паар ба намарай паар дээрэ тариха зорилго байна. Сэбэрээр элдүүрилһэн 4500 гектар паар- бүгэдэмнай баян ургасын эшэ үндэһэн болохо ха юм.

А. Таханов,
Түнхэнэй аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ.

ээтэ ажалай халуун хаһа

гын уулзуурһаа эшээ зориболтнай, сабшыт!» гэһэндэл, хизаар хүрэтэр нэ- тала дайда ха- гилжо байха. Эгээл гын үйлэдбэриин ажахы оршодог эндэ тэжээл бэ- түлэг дундаа. Улам гаа адууһа малдаа ерэхэ тэжээл бэлэд- гоор 52660 цент- 20650 тонно силос даабаритай.

оо хүрэхын түлөө зэргээр ажаллажа харабал, яһала һайн, бараг үрэ дүн байна. Гэхэтэй хам- рэнь зориг оруул- совхозой дирекци, рабочком уридша- ис мүрысөөнэй дү- һан юм. Мүнөө үедэ кэ ябанаб? 6-дахи хид (эрхилэгшэнь мунист Владимир жэшээтэ ажалаа- рна. Һүүлэй мэдээ- делени 3 мянга га- тэжээл бэлэдхээ. мянга шахуу тонно ртай силос дараа. һүрилэлгэ дээрэ бригадын хүдэлмэ- мунист Даба Баль- тэлбэри доро үдэр- олон центнер сэл үбһэ сомоно. Иигэ- эбтэй зэтэйгээр ажаллахада хэрэгшье бүтэсэтэй, ажалшье урагшатай.

Энээниие юун дээрэһээ гэршэлхэб гэхэдэ, һүүлэй арбан хоногой дүнгөөр дурсагдаһан зургаадахи отделени түрүүлһэн байжа, совхозой дирекциин, парткомой дамжуулгын Улаан туг, нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар абаа. Тиихэтэйгээ хамта энэл совхозой 4-дэхи отделени (эрхилэгшэнь нүхэр Бурлаков) дүн хамта 800 центнер тэжээл бэлэдхэхын орондо 1000 центнер абаад байна.

Совхоз бүхыдөө энэ һарын хахадаар тэжээл бэлэдхэлгээе сүм дүүргэхэ зорилготой.

И. Этингов.

Н ССР. Араратска жэлдэ анха түрүүн той холижо таригдаа. районой «Нор-Уги» кукуруза һайнаар изаторнууд тарилгын 700 центнерһээ набша абахабди . Зураг дээрэ: «Нор- кукурузын план-

ТАСС-ай фотохронико.

КОММУНИСТНАР ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Манай совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд хүдөө ажахын продуктнуудые ойрын жэлнүүдтэ элбэг дэлбэг болгохо талаар парти, правительствынгаа хараалһан туйлай ехэ зорилгонуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө шармайн оролдожо байнад. Энэ ехэ тэмсэлэй түрүү зэргэдэ коммунистнар ябана. Тэдэнэр ажал хүдэлмэридөө шэнэ онол аргануудые, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэжэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, бүгэдэндэ үльгэр жэшээ харуулжа байдаг.

Совхозой партийна организацида 120 коммунист тоологдодог юм. КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй һүүлээр олохон коммунистнар ажахын харюусалгатай участогуудта гаража хүдэлхэ гэһэн һайшаамаар үүсхэл гаргаа. Тиин совхозой механик, парткомой гэшүүн Михаил Иванович Ковалевский нэгэдэхи фермын тракторна бригадай бригадираар, совхозой бухгалтер Тогочи Бальжиев нэгэдэхи фермын эхэ хониной отарые даагшаар, электростанциин дежурна байһан Тимофей Шишмарев хоёрдохи фермын хониной отарада хонишоноор хүдэлхэеэ гаранхай. Иимэ жэшээнүүдые үшөөшье дурдажа болохо.

Парторганизацимнай хахадһаань олон коммунистнар мүнөө мал ажал дээрэ хүдэлнэ. Совхозоймнай 47 һаалишадай 19-иинь коммунистнар юм, табан һүнэй гүүртэнүүдэй гурбандань партийна, партийно-комсомольско группанууд байгуулагдаад, һаалишад, малшадай дунда ехэхэн политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулна. 20 гаран коммунистнар хонишодоор, 30 коммунистнар механизаторнуудаар хүдэлдэг, 13 хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй 9-иинь партиин гэшүүд. Партийна нүлөөдэ хабаадуулаагүй ажахын нэгэшье һалбари байлгахагүйн түлөө партийна организаци, партком оролдодог.

Энэ жэл гүрэндэ ноо һо худалдаха уялгаяа совхознай болзорһоонь урид дүүргээ. 1150 центнер ноо һо худалдаха уялгын орондо, 1200 центнер худалдагдаа. Хонидһоо хурьга абажа түлжүүлхэ талаар нилээд хүдэлмэри хэгдээ. 100 эхэ хонин бүриһөө 72 хурьган абтажа, түлжүүлэгдээ гэхэ гү, али бүгэдэ дээрээ 18000 түл абтажа томо болгогдоо. Энэмнай тиимэшье һайн бэшэ ааб даа. Тиибэшье һаа, пэтэ иимэ тоо баримтануудые дурдажа болохо. Һүүлэй 2—3 жэлэй туршада совхоз соо 100 эхэ хонинһоо 30—40 хурьган абтажа, түлжүүлэгдэһэн юм.

Хони түргэнөөр үсхэбэрилхын, ноо һо ехээр хайшалха талаар коммунистнар жэшээ харуулаа. Манай түрүү хонишод — коммунистнар Нанзыт Дашиева, Иван Замбалаев, Цыремпил Балданов, Бадма-Цырен Буянтуев, Будацырен Шагжиев, Цырендоржо Цыбикдоржиев болон бусад 100 эхэ хонин бүриһөөнь 90—80 хурьга абажа, гарза үхэлгүйгөөр түлжүүлээ, ноо һо хайшалгаар абаһан уялгануудаа үлүүлэн дүүргээ. Аймаг соо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ манай хонишод түрүүлжэ, КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна.

Мүнөө хонишоднай хонидоо ороондо оруулжа эхилэнхэй. Энэ жэл бүхы дээрээ 26700 эхэ хонид искусственна аргаар үрэжүүлэгдэхэ юм. Ерэхэ жэлэй январь, февраль һарануудта хонин бүриһөөнь хурьга абаха гэһэн зорилго урдаа табяад, манай хонишод шанга тэмсэл хэжэ байна.

Һү һааха, гүрэндэ ехээр худалдаха талаар горьтойхон амжалта туйлагдаа. Һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ гурбадахи фермын Цайдамай гүүртын һаалишад түрүүлжэ ябанад. Тэрэ гүүртын 26 һаалишадай 12-нь коммунистнар. Тэдэнэр һайн ажалай жэшээ харуулна. Партиин гэшүүд Цырма Базарова, Бутит Найданова, Мария Лубсанова, Екатерина Данзанова, Мария Дашижапова гэгшэд долоо һарын туршада үнеэн бүриһөө 1200—1500 литр һү һаагаад, мүнөө жэлэйнгээ уялгануудые дүүргүүтэй байна.

Совхозой партком, рабочком, дирекци һаалишадай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн ходо гаргажа байдаг.

Манай совхозой һаалишад, малшад һү һааха, гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб уялгануудаа ноябриин долоон болотор дүүргэхэ гэһэн юм.

Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө совхознай һара бүхэндэ дүүргэнэ, саашадаашье дүүргэжэ байхаар хараалганхай. 1962 ондо манай совхоз гүрэндэ 92 мянган үндэгэ худалдаха түсэбтэй байгаа юм. Мүнөө 130 мянга гаран үндэгэн худалдагдаад байна.

Мал ажал хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар туйлагдаһан амжалтануд нэн түрүүн манай коммунистнуудай оролдолгын үрэ дүн болоно. Тэдэнэр гансашье даалгагдаһан участогтаа һайнаар хүдэлнэ бэшэ, мүн сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда ниитэ-политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа, тэдэнээ ажалай амжалтада зорюулдаг.

Абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула нэн түрүүн адуу малдаа бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэй гэжэ манай коллективэй гэшүүн бүхэн һайса ойлгоно. Тиин энэ жэл тарилгын талмай шэнээр харагдажа үзэгдөө һэн. Кукурузын талмай нёдондонойхиһоо 500 гектараар үргэдхэгдэжэ, 1700 гектарта хүргэгдөө бэлэй. Түрүүшынхеэ горох 168 гектарта, бобы 22 гектарта, сахарай свёкло 110 гектарта таригдаа. Кукурузын баян ургаса абаха талаар коммунистнар—кукурузашан Петр Еранский, Дашидондок Бадмажапов гэгшэд жэшээ харуулан хүдэлнэд.

Энэ жэл совхозоймнай поли дээрэ баян ургаса ургуулагданхай. Тэрээндэ тракторнатаряан ажалай бригадануудые хүтэлбэрилэгшэд коммунистнар Михаил Ковалевский, Бальжин Самандуев, Семен Еранский гэгшэдэй үүргэ бага бэшэ. Тэжээл бэлдэлгын үедэ совхозоймнай хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд тон ехэ оролдосотойгоор хүдэлжэ байнад. Силос даралга дээрэ трактористнууд комбайнергүйгөөр хүдэлхэ арга олоод, нэгэ нэгээрээ агрегат дээрэ хүдэлдэг болоо. Тиин тракторист Семен Волосатов 12 үдэрэй туршада комбайнергүй гансаараа 112 гектар силосэй ургаса хуряагаа, үдэр бүриингөө даабари 200 процент дүүргэнэ. Тракторист Александр Шишмарев үдэр соо 4,5 гектар хуряаха түсэбтэй аад, 8 гектар хуряана.

Гурбадахи фермын механизатор нүхэр Жалсанов машинын кузов сооһоо силосэй набша ногоо буулгаха түхеэрэлгэ зохёогоо. Урдань энэ хүдэлмэри 5—6 хүн бүтээжэ байгаа юм. Уран дархашуул — коммунистнар Старцуев, Лозобой, машинын жолоошод Гуржапов, Базаржапов, Ринчиндоржиев гэгшэд автомашинануудта ехэ кузовуудые хэжэ, силосэй набша намаа ехээр зөөхэ арга олгоо.

Тиин ажалшадай ехэ үүсхэл оролдосотойгоор хүдэлжэ байһан дээрэһээ, энэ жэл тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри муу бэшээр ябажа байна. Мүнөө совхоздомнай 6 мянгаад центнер һайн шанартай үбһэн, 5 мянга гаран тонно силос дарагданхай. Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриин эршэ нэгэшье һуладанагүй.

Мүнөө таряа хуряалгын хүдэлмэри эхилбэ. Ургаса хуряалгые богони болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын түлөө совхозой партком, дирекци шухала хэмжээ ябуулгануудые хараалханхай. Поли дээрэ хүдэлжэ байгаа хүнүүдэй дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ, ойлгууламжын, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин түсэб табигдажа баталагдаа. Социалис мүрысөөнэй дүн үдэр бүри гаргагдажа, түрүүшүүл урмашуулагдажа, шанда хүртэхэ.

Совхознай энэ жэл 9 мянга гаран гектар ороо һо таряа хуряаха юм. Тиихэдэ бидэнэр оройдоол 12 комбайнтайбди. Богони болзорто хуряалгын хүдэлмэри дүүргэхын тула тэдэнээ һайнаар ашаглаха гээшэ тон шухала. Тиимэһээ манай механизаторнууд Ставропольско хизаарай «Темижбекский» совхозой механизаторнуудай үүсхэлээр комбайнуудаа үдэр, һунигүй хүдэлгэхэ гэжэ шиидэнхэй. Комбайнернуудта туһалагшадаар олон механизаторнууд, мэргэжэлтэд гаранхай.

Гэхэтэй хамта коммунистнуудай үүргэ дээшэлүүлхэ, шэнэ эрилтын ёһоор хүтэлбэрилхэ талаар парторганизациин, парткомой хүдэлмэридэ үшөөл ехэхэн дутагдалнууд бии гээшэ. Тиимэһээ зарим коммунистнарай ажал хүдэлмэридөө харюусалгагүйгөөр хандаха ябадал үзэгдэнэ, совхозой ажахы үшөөл удаанаар хүгжэнэ. Эдэ бүгэдэ дутуу дундануудаа дары усадхан, шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө совхозоймнай бүхы хүдэлмэрилэгшэд, коммунистнар зэрмэлзэнэ.

С. Цыбенов,
Сэлэнгын совхозой парткомой секретарь.

Саг ошоо, шамдахаар болоо

Парти, правительствынгаа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан Хандалгатай танилсаад байхадаа Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой гэшүүд энэ жэлдэ хараалһан түсэб, зорилгонуудые заатагүй бэелүүлхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байнхай. Хамтынгаа адууһа малда хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэхын тула яһала ехэ оролдолго гаргана.

Үбһэ тэжээл бэлдэлгэ дээрэ 1-дэхи бригадынхид (бригадирынь Михаил Борисов) шалгарна. Эндэ нэгэ морин косилка, 30 гаран гар хажууршад үдэр бүри хүдэлнэ. Тэдэнэр үтлөөгүүр эртэ үүрээр гаража, үдэшэ орой—боро хараан болотор ажаллана. Жэшээлхэдэ, гар хажууршад Матрена Фалилеева, Фаина Фалилеева, Надежда Смолина, Ульяна Чубарова гэгшэд үдэртөө 0,30 га сабшаха даабаритай аад, ходо 0,70—0,80 га хүрэтэр сабшанад. Һүри хаялга дээрэ хүдэлдэг Иннокентий Смолин, Петр Малков, Степан Смолин гэгшэд мүн лэ үдэрэйнгөө даабариие үлүүлэн дүүргэнэ.

Тиигэбэшье тус колхозой правлени, партийна организаци үбһэ хуряалга дээрэ хүнэй хүсэ, машина, техникээ хүсэд зүбөөр хубаарилан табиха, ажалыень һайнаар эмхидхэхэ бүхы арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэхэ тушаа һанаһанда үшөөл хүрэнэтүй гэхээр.

Жэшээлхэдэ, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ 400 хүн ажаллаха байһан аад, мүнөө үелэ оройдоол 250 хүн, тракторай миин нэгэ косилка хүдэлнэ.

Иигээд удахагүй таряа хуряалгын айхабтар халуун хүдэлмэриин хаһа газаа ороод байхада үбһэ тэжээл, силос даралгадаа бүхы хүсэ, арга боломжоёо бүрин элсүүлхэ бэзэ гэжэ хүлеэхээр байна.

Д. Цыденжапов,
манай тусхай корр.

„ВОСТОК-3", „ВОСТОК-4" ОНГОСОНУУДАЙ ЗАМБУУЛИНАЙ ДАЙДААР ДАБШАЖА ЯБАҺА ТУХАЙДА ХАРИИН ГҮРЭНҮҮДЭЙ ХЭБЛЭЛНҮҮД ИИГЭЖЭ МЭДЭЭСЭНЭ:

США

НЬЮ-ЙОРК, августын 11. (ТАСС). СССР-эй летчик-космонавт майор А. Г. Николаевай жолоодожо ябаһан «Восток—3» гэжэ замбуулинай дайдаар дабшаха совет онгосын замдаа гаргагдаһан тухай мэдээсэл Америкын информационно агентствонүүдэй дамжуулгануудтахи бусад һонинуудые хойшонь түриһэн байна. Замбуулинай дайдаар дабшаха онгосын замдаа ороһон тухай, замбуулинай дайда руу дахинаа ниидэлгын зорилго тухай, космонавтын бэеын элүүрэй ямар байһан тухай мэдээсэлнүүдые Ассошиэйтед Пресс, Юнайтед Пресс Интернейшнл агентствонүүд телеграмма-молнинууд соогоо мэдээсээ. СССР-эй эрхэтэнэй жолоодожо ябаһан замбуулинай дайдаар дабшаха 3-дахи онгосо замбуулинай дайда руу зам нээжэ байна гэжэ Америкын информационно бүхы агентствонүүд мэдээсэбэ. Москвагайхидай ажалта үдэрөө дүүргэжэ байха үедэ «Восток—3» гэжэ онгосын табигдаһан тухай мэдээсэл дамжуулагдаа гээд Юнайтед Пресс Интернейшнл агентствын корреспондент Москваһаа дамжуулаа. Радиоприемнигуудтай автомобильнуудай дэргэдэ хүн зон ехэ олооро суглараа гэжэ корреспондент бэшэнэ. Замбуулинай дайда руу дахинаа ниидэһэн тухай Москвагай радиогой мэдээсэл нээлгэтэй сонхонууд бүхэнһөө соностожо байба.

Оронойнгоо шэнэ амжалтые туйлаһан тухайда совет хүнүүд омогорхолтойгоор хөөрэлдэнэ гэжэ корреспондент заана. ТАСС-ай мэдээсэлэй дамжуулагдан сасуу олон тоото хүнүүд бүлэг бүлэгөөрөө Улаан талмай руу субажа эхилээ гэжэ тэрэ заана.

Замбуулинай дайдаар ниидэлгэ тухай, космонавтын бэеын элүүр тухай ТАСС-ай дамжуулһан мэдээсэлнүүд Америкын Информационно агентствонүүдээр тэрэ дары тараагдана.

НЬЮ-ЙОРК августын 12. (ТАСС). Совет космонавт Павел Поповичын жолоодожо ябаһан «Восток—4» гэжэ замбуулинай дайдаар дабшаха онгосын табигдаһан тухай ТАСС-ай мэдээсэлнүүдэй дамжуулагдаһанай һүүлээр хэдэхэн минутын үнгэрһэнэй һүүлээр энээн тушаа баримтануудые «информационно агентствонүүд дамжуулжа эхилһэн байна. «Восток—3» гэжэ онгосын дэлхэйе 15-хяа тойрохо үедэ шэнэ онгосо табигдаа гэжэ телеграмманууд дотор заагдана.

НЬЮ-ЙОРК, августын 11. (ТАСС). США-гай гүрэнэй департамент тусхай мэдүүлгэ хэхэдээ амжалтатай һайнаар ниидэжэ, бүрин бүтэн бууһыень совет космонавт А. Г. Николаевта хүсэһэн байна. Совет космонавтын бэеын элүүртэ аюул тохёолдуулха ядерна тэһэрэлгэнүүдые бү хыт гэжэ США-гай правительствада СССР-эй правительствын хандаһан Хандалгадань харюу болгогдоһон энэ мэдүүлгэ хэгдээ.

Совет космонавтда ямар нэгэн аргаар һаад ушаруулхаар хэмжээнүүдые Холбоото Штадууд хараалнагүй гэжэ Гүрэнэй департаментын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

ФРАНЦИ

ПАРИЖ, августын 11. (ТАСС). ТАСС-ай корреспондент Г. Драгунов иигэжэ дамжуулба: хүнэй һуужа гараһан замбуулин дайдаар дабшаха совет онгосын табигдаһан тухай мэдээсэл Франци соогуур сахилгаан мэтэ түргөөр тараба. Франциин, мүн хариин гүрэнүүдэй хэдэн зуун газетэнүүдые мэдээсэлнүүдээр хангажа байдаг Франс Пресс агентство дамжуулгануудаа барюулан сасуугаа энэ гайхамшагта мэдээсэлээ дамжуулжа эхилээ.

ЮГОСЛАВИ

БЕЛГРАД, августын 12. ТАСС-ай корреспондент И. Титов иигэжэ дамжуулһан байна: «Восток—4» гэжэ замбуулинай дайдаар дабшаха онгосын Советскэ Союзда дахинаа табигдаһан тухай мэдээсэлые Танюг агентство Югославиин бүхы газетэнүүдтэ, Белградай радиодо яаралтайгаар тараагаа. Һара тээшэ хүнэй ниидэн ошохо сагынь дүтэлөө гэжэ энэ баатаршалга гэршэлэн харуулна гээд мэдээсэл заана. Белградай радио энэ һонирхолтой мэдээсэлые Югославиин радио шагнагшадта зорюулан Югославиин сагаар 12 час багта дамжуулаа.

АНГЛИ

ЛОНДОН, августын 12. ТАСС-ай корреспондент В. Чуксеев иигэжэ дамжуулба:

ТАСС-ай Лондондохи отделенидэ үдэшэ орой болотор телефон жэнгиржэ үргэлжэлөө. Совет наука, техникын гайхамшагта амжалта туйлаһан тухай—СССР-эй эрхэтэн Андриян Григорьевич Николаевай замбуулинай дайда руу ниидэһэн шэнэ ниидэлгэ тухай шэнэ шэнэ мэдээсэлнүүдые Лондоной газетэнүүд ехээр эриһэн байна. Ниислэл хотынгоо үйлсэ, талмайнуудта москвагайхидай ехээр хүхижэ байһаниие харуулһан буулгабаринуудые Англиин олон миллион хүнүүд үсэгэлдэр үдэшэлэн телевизорээр хараба.

Гагарин, Титов хоёрой һүүлээр «замбуулинай дайда руу ниидэгшэдэй городой» бүлэдэ ороһон үшөө нэгэ хүнэй ехэ фотографинууд амаралтын үдэр гараһан мүнөөдэрэй газетэнүүдэй түрүүшын хуудаһануудта толилогдонхой.

ЛОНДОН, августын 12. (ТАСС). «Джодрелл-Бэнк» гэжэ нэрлэгдэдэг Англиин эгээн ехэ радио-обсерваториин эрдэмтэд «Восток—4» гэжэ онгосо-одонһоо дамжуулагдаһан мэдээсэлые мүнөөдэр Гринвичын сагаар 9 час 30 минутада ехээр һонирхон абаа. Энэ мэдээсэл—Н. С. Хрущевто, бүхы совет арадта космонавт Павел Поповичын эльгээһэн амаршалга байба. Англиин эрдэмтэдэй гайхахань буруугүй байгаа. Яахадааб гэхэдэ, тэдэнэр «Восток—3» гэжэ онгосоһоо дохёо абахые хүлеэжэ байха зуураа тэрээнэй табигдаһанһаа хойшо нэгэ сүүдхын үнгэрөөд байхада дэлхэйе нэгэ бэшэ, харин замбуулин дайдаар дабшаха совет хоёр онгосо дабшажа ябана гэжэ тэдэнэр ухаандаашье оруулаагүй.

БОЛГАРИ

СОФИ, августын 12. (ТАСС). Софиин гидрометеорологическа станциин дежурна радист Никола Александров нютагай сагаар 11 час 35 минутада «Восток—4» гэжэ онгосоһоо Москва руу, Никита Сергеевич Хрущевто Павел Поповичын эльгээһэн телеграммые хүлеэн абаа.

Никола Александров нютагай сагаар 13 час 0,7 минутада «Восток-3» гэжэ онгосоһоо совет космонавт Андриян Николаевай дамжуулһан үгые магнитофондо бэшэжэ абаһан байна. Социализм байгуулгадаа социалистическэ оронуудай арадуудай ехэ амжалта туйлаһыень Николаев хүсэһэн байна.

СОФИ, августын 12. (ТАСС). ТАСС-ай корреспондент К. Орлов иигэжэ дамжуулба: Болгариин ажалшад ехээр гайхаһан, баясаһан, энеэдэ зугаа гараһан байна. Яахадааб гэхэдэ, подполковник Павел Поповичын жолоодожо ябаһан замбуулин дайдаар дабшаха Советскэ Союзай онгосын табигдаһан тухай онсо мэдээсэлые нютагай сагаар 11 час 40 минутада Болгариин бүхы радиостанцинууд дамжуулаа.

МОНГОЛОЙ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА

УЛААН-БААТАР, августын 12. (ТАСС). Майор Андриян Николаевай жолоодожо ябаһан онгосо-одоной Советскэ Союзда табигдаһан тухай мэдээсэл Монголдо сахилгаан мэтэ түргөөр тараа гэжэ МОНЦАМЭ агентство мэдээсэбэ.

Улаан-Баатарай радио майор А. Николаевай замбуулин дайдаар дабшажа ябаһан тухай мэдээсэхэдээ иигэжэ зааһан байна: хүн түрэлтэнэй түүхэдэ анха түрүүшынхеэ коммунистическэ общество байгуулжа байһан Советскэ Союз мүнөө үеын наука, техникын туйлалтануудые хайшан гэжэ зүбөөр ашаглаха тушаа гайхамшагта жэшээ харуулна. Замбуули[н] галан тайбанаар а[…] зэргэтэй, замбуули[н] ядерна туршалган[…] ёһогүй гэжэ Улаа[н] радио согсолон мэ[…]

КУБА

ГАВАНА, авгу[стын] ТАСС-ай коррес[пондент] Иванников иигэжэ [дамжуул]на:

Замбуулин дайд[аар дабша]ха «Восток-3» гэж[э он]госын Советскэ Со[юзда табиг]даһан тухай мэдээ[сэл …] арадые ехээр бая[с …] онгосодо совет […] майор А. Никола[ев …] ябана.

«Эрхим һайн, […] бди, совет наукад[а …] ло» гэхэ мэтэ у[…] үгэнүүдые Гавана[…] ай отделенидэ ку[…] лефоноор дамжуул[…] лин дайдаар онгос[…] ниидэжэ ябаһан т[…] риян Николаевай […] рэй ямар байһан т[…] сэлнүүдые абаха […] ороной газетэнүүд[…] нуудһаа радио, те[…] хүнүүд саг үргэл[жэ …] байна.

А. Николаевай ни[…] һан тушаа ТАСС-а[й …] нүүдые Гаванын р[…] нууд 5 минута бүр[и …]на.

ФУТБОЛ

Дахинаа шүүгдэшоо

Новосибирскын сэрэгшэдэй команда хододоо гоё һайханаар, һайнааршье наададагаараа зооно соогоо шалгардаг юм. Тэдэнэр үнгэрһэн жэл зооно соогоо бүхы командануудай дундаһаа шалгаржа, хоёрдохи һуури эзэлһэн юм. Байгша ондошье түрүү һуурияа алдахагүйн тула хамаг техникэ, тактикаяа наадан бүхэндөө хэрэглэжэ, яһала һайн амжалта туйлажа ябанхай. Жэшээнь, эдэнэрэй үнгэргэһэн һүүлшын дүрбэн уулзалга хаража үзэхэдэ, абажа боломоор найманһаа долоон очкотой. Ямар командатай, хаана наадаһыень харахада, зоонын бэрхэ бэрхэ футболистнуудтай уулзалдаһан байна. Владивосток городой «Луч» командые 5:3, Комсомольск-на-Амуре городой «Авангардые» —3:1, Шэтын «Забайкалец» командые 3:0 гэһэн тоотойгоор шүүһэн. Тиихэдэ хабаровскынхидтай 1:1 тоотойгоор тэнсэһэн байха юм. Мүнөө айлшаднай хамта дээрэнь 25 очкотой, гурбадахи һууридаа ябана.

Улаан-Үдын «Байкал» командынхид (наадaнай түрүүшын хахад) Новосибирск айлшалхадаа яһала һайнаар воротагаа хамгаалжа, наадаяа 0:0 тоотойгоор дүүргээ һэн. Тиихэдэ үнгэрэгшэ жэлдэ манайхид айлшадтаа хоёр удаа—2:4, 0:1 тоотойгоор шүүгдээ бэлэй.

...Наадан түлэг дундаа. Хоёр командын футболистнууд ээлжээ ээлжээгээр бэе бэеынгээ воротада добтололсоно. Иигэжэ наадажа ябахыень харахада, айлшадай футболистнууд манай командада орходоо һураггүй шадамар бэрхээр наадана. Хаанаһаашье, хэнһээшье бүмбэгэ абахадаа, тэрэнээ гоё һайханаар бэеэ бэедээ дамжуулалсажа ябаад воротада хүргэнэ. Айлшадайнгаа иимэ гоёор наадажа ябахада улаан-үдынхид яажашье һаань бүмбэгээ буляаха гээд шадалгүйдэнэ. Наадaнай түрүүшын хахадта алишье командань тоо нээнгүй амаралтада гараба.

....Улаан-Үдын футболистнууд наадaнай хоёрдохи хахадта хүсэ шадалаа муугаар элсүүлжэ, хоёр һайн бүмбэгэ оруулжа шадангүй, миин алдаһаниинь халагламаар. Футболистнууд Карпунин, Алтынбаев гэгшэд ээзгүй үлэһэн ворота руу бүмбэгэ сохиходоо, нэгэдэхинь воротаһаа аяар дээгүүр, нүгөөдэнь — хажуу талаар ябуулжархёо. Хэтэрхэдээ «Байкал» командынхид добтолгоёо һуладхажа, элдэб ааша гаргажа наадaнай гурим эбдээ. Хамгаалагша Третьяков бүмбэгын урдаһаа гүйжэ ябаһаар айлшадай 13-дахи номерой хүлыень дайража, ворота руугаа 11 метрын ялын бүмбэгэ сохюулха болошоо. Мэргэн, шадамар добтологшо Таиров энээниие сохижо, бүмбэгэ воротагай зүүн углуу руу оруулба. Наадaнай дүүрэтэр үлэһэн 15-аад минутын туршада Улаан-Үдын футболистнууд добтолбошье, амжалта туйлаагүй. Энэ үдэр «Байкал» командын Кадочников, Котельников гэгшэд илангаяа муугаар, хэзээ хэзээнэйхиһээ һулаар наадажа, сугларагшадай урма хухалба.

Удаадахи уулзалгамнай августын 17-до үнгэргэгдэхэ. Манда айлшаар зооно соогоо түрүү һуури эзэлжэ ябаһан Барнаул городой «Темп» команда ерэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наадaнай үе.

Т. Бадмаин.

Л. Хайдуровай фото.

Бэрхэшүүлынь илана

ПСКОВ. Эндэ РСФСР-эй «Спартак» гэжэ һайндуранай бүлгэмэйхид байдарка, каноэ онгосонуудаар өөһэд хоорондоо, мүн командын дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө тэмсэбэ.

Великая мүрэн дээрэ дүрбэн үдэрэй турша соо болоһон мүрысөөндэ Буряадай АССР-эй һэлюуршэдшье хабаадалсаа. Байдарка онгосоор тамардаг Нина Брынева командынхид сооһоо онсо шалгарба. 500 метрэй урилдаанда энэ спортсмен түргөөр тамаран ерэжэ, түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэтэй болоо.

Түгэсхэлэй мүрысөөнэй эхилһэнэй удаа хэдэхэн сагай үнгэрөөд байхада, Новгородһоо ерэһэн Нина Грузинцева (спортын габьяата мастер) бултыень ахин гараа, нэгэдэхи разрядай спортсмен Нина Брынева (Буряадай АССР) хоёрдохи һуури эзэлжэ, фиништэ ерэһэн байна. Энэ залуу спортсмен эхинһээ һүүл хүрэтэрөө түргөөр тамаржа, 500 метрэй зайе 2 минута 35,4 секунда соо гаталаа. Тиигэжэ Нина Грузинцеваһаа оройдоол хэдэхэн секундаар гээгдэбэ. Хоёрдохи һуури эзэлһэн Нина Брыневада хоёрдохи шатын диплом, үнэтэ бэлэг «Спартак» бүлгэмэй Россин Совэдэй зүгһөө барюулагдаа.

Нэгэдэхи разрядай һэлюуршэд Павел Гордеев, Евгений Артемьев (Буряадай АССР) мүрысөөндэ мүн лэ амжалта туйлаба. Эдэ спортсменүүд хоёр хүнэй һууритай байдаркаар суттаа тамараа. Нэгэ жэгдээр һэлюурдэжэ, түргөөр тамардаг болоһон эдэ хоёр хоёрдохи һуури эзэлээ. Тиигэжэ 500 метрэй урилдаанда 2 минута 4,7 секунда соо тамаран ерэбэ. Евгений Артемьев 1000 метрэй урилдаанда Буряадай спортсменүүдтэй хабаадалсаа. Дүтэ зайда болоһон шанга урилдаанда Буряадай спортсменүүд хоёрдохи шатын табан дипломдо, гурбадахи шатын хоёр дипломдо хүртэбэ. Евгений Артемьев Нина Брынева гэгшэд хоёр хоёр дипломтой болоо.

Буряадай һэлюуршэд командануудай дундаһаа очко абалгынгаа талаар гурбадахи һуури эзэлжэ, «Спартак» гэжэ бүлгэмэй Россин Совэдэй шанда хүртэһэн байна.

Е. Александров.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур

1962 оной августын 14.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ХУДАЛ ХУУРМАГ ЮУМЭН БУРУУ ҺҮР[…]

Америкын бүхы зиндаагай пропагандистнууд —«бараг» түүхэшэд болон политигуудһаа эхилээд, газетэнүүдтэ бэшэгшэд хүрэтэрөө, США-гай гадаадын политикые зүбтүүлхые, магтахые оролдоходоо, нюдөөрөө хараһандаа бү үнэмшэ, минии хэлэһэндэ этигэ — гэһэн хошон үгэнүүдые хүтэлбэри болгодог байна. Америкын империализмын уласхоорондын оршондо гараһан сагһаа хойшо Холбоото Штадуудай гадаадын политическэ ямаршье хараа бодол хододоол «һайн һайхан» зорилготой гэжэ харуулагдадаг байгаа. Али бүхы ээзрхэг түримхэй ябуулга—үнгэрэгшэ зуун жэлэй эсэстэ Испанида эсэргүүгээр хэгдэһэн дайн, Советскэ Россида эсэргүү интервенци, мүн Корейдэхи дайншье—«иимэ хуби заяатай байгаа», мүн «аюулгүйе сахиха» аша туһые хараабди гэһэн үгэнүүдээр тайлбарилагдадаг байгаа. Бүри һүүлэй үедэ «эрхэ сүлөөгэй аша туһа харан коммунизмда эсэргүү тэмсэл хэхэ» шухала гэһэн хэбэртэй шалтагуудаар энэнь тайлбарилагдана.

«Америкын дипломатиин трагеди» гэжэ ном соогоо буржуазна түүхэшэн Вильямс США-гай политикые тодорхойлдог үзэл бодолые иигэжэ тайлбарилна: «Тэдэнэй нэгэниинь хадаа өөһэдынгөө асуудалнуудые шиидхэлгэдэнь бусад арадуудта, үнэн зүрхэнһөө, бардамаар туһалха гэһэн энэрхы ёһоной эрмэлзэлгэ болоно. Нүгөөдэ үзэл бодолынь хадаа уласхоорондын оршондо өөрыгөө тодорхойлхо, общество бүхэнэй өөһэдынгөө зорилгонуудые табиха, обществынгоо таарамжатай гэжэ тоолоһон онол аргануудаа эдэ зорилгонуудые орон доторoo бэелүүлхэ эрхые мэдэрхэ гол ёһон болоно».

Үнэндөө эдэ «үзэл бодолнууд» үдэр бүриин бодото хэрэгүүдтэй оройдоошье таараладанагүй (энэ хадаа Америкын дипломатиин «трагеди» болоно гэжэ тэрэ тоолоно) гэжэ Вильямс өөрөө мэдэрнэ. Гэбэшье энэ тааруугүй ябадалай бодото шалтагаании буржуазна түүхэшэнэй заажа шадахагүй байһаниинь элитэ.

...Конгын асуудалаар США-гай бэелүүлдэг политика «өөрыгөө тодорхойлхо гол ёһондо» үндэһэлэн «бусад арадуудта үнэн зүрхэнһөө, бардамаар туһалха энэрхы ёһоной эрмэлзэлгэ гаргалгын» һайн жэшээ болоно гэжэ харуулхые Америкын номнолшод оролдодог байха юм. Катангада Чомбе гэгшын оронһоо таһарха зорилгоор хэдэг ябуулгые дары болюулха тухай, гадаадын бүхы хүлһэнэй сэрэгүүдые оронһоо гаргаха тухай Аюулгүйн Совэдэй шиидхэбэриие үгэ дуугүйгөөр дэмжэнэбди, Адулын толгойлдог түбэй правительствые мэдэрнэбди, Конгые нэгэдүүлхэ оролдолго гарганабди гэжэ Вашингтон хододоо хэлэжэл байдаг. Англиин болон Бельгиин түлөөлэгшэдтэй Холбоото Штадууд Вашингтондо зүблөө хэхэдээ, Конгын асуудал «үнэн зүбөөр» шиидхэхэ һанамжые дэмжэдэг тухайгаа дахяад мэдүүлхэ шалтаг олоһон байха юм. Энээнтээ дашарамдуулан Америкын хэблэл иигэжэ бэшэһэн байна. «Өөрынгөө хүтэлбэрилдэг Катанга провинциие Конготой нэгэдүүлхые можо бологшо президент Чомбе гэгшын зүбшөөхын тулада уласуудай зүгһөө тэрээндэ баалалта хэхэ» шухала байна. Тиихэдэ Катангын можо бологшодые Англиин болон Бельгиин нүлөө ехэтэй этэгээдүүд дэмжэнэ гээд Лондон болон Брюсселиин, Вашингтоной, Нью-Йоркын газетэнүүд зэмэлһэн байха юм.

Катангатай агаарай зам харилсаа болюулха тухай, Катанга болон гадаадын оронуудай хоорондо телеграфна, радио болон телефонно холбоо сэхэ байгуулхые хорихо тухай ООН-ой засагаархидай захиралта «уласуудай зүгһөө баалалта» болгон үгтэһэн байна. Гэбэшье Чомбе хэдэрэлдэнэ, түбэй правительствын заабаринуудые дүүргэхэһээ арсана. Тиихэдээ ехэ дэмжэлгэ хүлеэдэг байһанаа тэрэ мэдэрнэ бшуу.

Үнэндөө ООН-һоо Конгодо байдаг сэрэгүүдэй Чомбе гэгшын ама татажа яһала шадаха байгаашье һаань, тэдэнэй эрид шанга хэмжээ абахань хоригдодог байха юм. Хэрбээ Конгын байгаалиин баялигуудые ашаглажа байдаг хариин компанинуудай Чомбедэ бэшэ, харин Адулын правительствада налог түлэдэг байгаа һаань, түбэй правительствын байдал жэшээлэшэгүйгөөр бэхижэхэ байгаа. Тиихэдэ налогуудые Брюссельдэ эльгээхэ тухай шиидхэбэри Вашингтоной зүблөөн дээрэ баталан абтаа. Тиигэжэ Чомбе гэгшые саашадаашье мүнгэ зөөреэр хангаха арга боломжо бии зандаа үлөө.

Хоорондоо шангаар зүрилдэдэг хариин монополинуудай дүүргэдэг үүргые хараадаа абаагүй һаа, Конгодо боложо байһан ушар байдалые ойлюхонь бэрхэтэй. Энэ ороной байгаалиин баялигые баруун гүрэнүүдэй, түрүүшын ээлжээндэ Бельгиин, удаань Англиин финансова болон промышленна томохон монополинуудай хубааһан хойно Америкын капитал Конго руу шурган орожо эхилээ. Конгын болбосоруулдаг промышленность болон худалдаа наймаанда (Конгын гадаадын худалдаа наймаанай талаар мүнөө США Бельгиин удаа орожо, хоёрдохи һуури эзэлнэ) шурган орохо талаар Америкын капитал зарим амжалта туйлаһан байгаа. Гэбэшье ашагта малтамалнуудые абадаг промышленностьда Америкын монополинууд мүнөөшье хүрэтэр шурган орожо шадаагүй юм.

Конго бэеэ даанхай байдалтай болоо гэжэ соносхолгые Бельги болон Англиһаа өөһэдтэйнь зүрилдэгшэдтэ шиидхэхы добтолго хэхын тулада хэрэглэхые Америкын монополинууд оролдоһон байна. Зүгөөр Конгын национальна хүдэлөөнэй дэлгэржэ, харин бүхы монополинуудта түбэгтэй байдалай тохёолдоходо империалис гүрэнүүд нэгэдэмэл фронт эмхидхэжэ, Конгын патриодуудые шэрүүн шангаар дараһан байгаа. Конгын баялигай түлөө США-гай, Англиин, Бельгиин монополистнуудай хоорондоо мүнөө эдилдэжэ байхыень бидэнэр харанабди.

...Баһа нэгэ ондоо түбидэхи оршон байдалые хараад үзэе. Перугэй ниислэл Лиме городой Пласа де Армаста (буу зэбсэгэй талмай) июлиин 18-да танкнууд орожо ерээ. Тэдэнэр Писаррын памятнигай хажуугаар түшэгэнэлдэн гараад, түрүүлжэ ябаһан танкнь президентын ордоной хашаагай үүдэ сүмэ нэрьеһэн байгаа. Хойто Америкэдэ бүтээгдэһэн танкнуудай отрядые США-да сэрэгэй эрдэм шудалһан офицер командалһан байна. Президент Прадо гэгшэ урда тээнь байһан президентнүүдэйхидэл адли хуби заяатай байгаа (Перу бэеэ даанхай байдалтай болоо гэжэ соносхогдоһон сагһаа хойшо үнгэрһэн зуун табин жэлэй турша соо президентнүүдэй хахадһаа үсөөн бэшэнь унагаагдаһан гү, али алагдаһан байгаа), гэбэл: тэрэ арестовалагдажа, оронһоо сүлэгдөө. Перудэхи засагые сэрэгэй бүлэг—Перес Годой түрүүтэй бүлэг генералнууд гартаа абаһан байна.

Перудэ гүрэнэй урбалтын болохын урда тээ президентын һунгалтын үнгэргэгдэхэдэ, гурбан кандидадай алинииньшье һунгагдахын тулада шухала болохо тоотой дуунуудые абажа шадаагүй. Бусад кандидадуудта орходоо коммунизмда үлүү ехээр дурагүйлхэдэг Айя де ла Торре гэгшэ нүгөөдүүлдээ орходоо олон дуу абаһан байха юм. Конституциин ёһоор ерээдүйн президент тухай асуудалые конгресс шиидхэхэ ёһотой юм. Тиимэһээ Айя де ла Торре доохонуур ехэ ябуулга хэжэ ороо, гэбэшье засагаа абаха хэрэгтэнь сэрэгэйхид һаад ушаруулаа.

Тиихэдэнь, Вашингтон Перутэй дипломатическа харилсаагаа таһалдуулһан тухайгаа, Америкын туһаламжа үзүүлхэеэ болиһон тухайгаа тэрэ дарыдаа соносхоо. «Вашингтоной хуулита гэж[э …] правительствын б[…]һан лэ» ушарта ха[…] һайжаржа болохо […]нэй департаментын […]шэ Уайт онсолон […] Мүн президент Ке[ннеди …]дүүлгэ толилогдо[…] Президент иигэжэ […]дүүлһэн байна: «[…] Эстедэ баталан аб[…]рикын арадуудай […] хадаа арадуудай […]дорхойлхо гол ёһо[…]лэн, демократичес[…]муудые хүгжөөн […] зорилго табидаг […] болоһон ушар э[…] хэрэгтэ горьтой т[…]

Байн байтараа, [Холбоото] Штадууд Перудэ [засаг] хубилгажа орон[…] «Тааруу һунгалта» тухай «эли тодо […] үгөө һаань сэрэгэй[…]дэй Перудэ тогт[…]түрые мэдэрхэбди […]неди эсэстэнь хэлэ[…] Тиихэдэ өөһэдыень […] эрид шангаар […] байгаашье һаа, с[…] иимэ найдуулга ү[…]

Америкын дипл[…]билһанай шалтаг[…]лиин Рейтер аген[тство …]шохон мэдээсэл […]үгэнэ. «15 мянган […] түлөөлдэг пром[…] болон аралжаа н[…] ассоциаци» сэрэг[…] хандалгаяа хубил[…]тайгаар Кеннедид[…]жэ Перудэхи ушар[…]ложо байха үедэ э[…] мэдээсээ һэн. «15 […]пани» гэдэгэй хэр[…]тэй байһан тух[ай …] бэрхэтэй байна. З[…]гэй экономикодо […]магай түрүүндэ, А[мерикын мо]нополинууд гол һ[…] гэжэ мэдээжэ юм.

Зүгөөр хуушана[…] Монро гэгшын «г[…] политика бэелүүл[…]долшье, мүнөөнэ[…] Кеннедиин «бэе б[…]данги байха» по[…]лүүлхэ үзэл бодо[…]полинуудай аша […]ралдана.

Конго болон Пе[ру …] байһан ушарнууд[…]боото Штадуудай[…] политикын «һайн […] зорилготой» байд[…]дал хуурмаг үгэн[…]туулдаг олон тоо[…]нуудай зарим хуб[…] гээшэ.

С. […]

Редактора[й …]
М. Н. НИМАЕВ[…]

Манай адрес, телефо[…]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, […] ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. ре[д…] 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийно[й …] пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советс[кого строи]тельства—47-59, промышленности, транспорта, инф[…] 35-14, культуры, литературы и искусства—34[…] и рабселькоров—40-49, отдел переводов и кор[…] —35-95, бухгалтерия —37-32. Для межд[угородных] переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства […] Бурятской АССР.

Н00349. Зак. […]